

Jalostuksen tavoiteohjelma

2026 - 2030

Ohjelman päivitys

MANCHESTERINTERRIERI

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 25.02.2025

Hyväksytty rotujärjestön hallituksessa 18.06.2025

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 22.10.2025

SKL hallituksen hyväksyntä 21.11.2025

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	7
4. RODUN NYKYTILANNE.....	8
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	8
4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	18
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	18
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	18
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	20
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	22
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	31
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	32
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	32
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	32
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	41
4.3.4 Lisääntyminen	43
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	43
4.4. Ulkomuoto	44
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	46
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	49
6.1 Jalostuksen tavoitteet	49
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	50
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	52
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	52
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	53
7. LÄHTEET	53
8. LIITTEET	53

1. YHTEENVETO

Manchesterinterrierin jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on kartoittaa rodun jalostuksellinen tilanne Suomessa, asettaa jalostukselliset tavoitteet sekä löytää keinoja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Käytännön tavoitteita ovat: rotuominaisuuksien säilyttäminen; käyttöominaisuuksien säilyminen vähintään nykyisellä tasolla niin, ettei rakenne, koko ja rotutyypillinen luonne muutu liikaa. Rodun terveystilanteen kartoittaminen ja sen suosiollisen kehityksen tukeminen. Tehollisen populaation turvaaminen harvinaisessa rodussa. Rodun suosion säilyttäminen ja kasvattaminen. Tavoiteohjelmaan perehtyminen on suositeltavaa kaikille manchesterinterrieristä kiinnostuneille ja etenkin kasvattajille.

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliiton ja sen jalostustieteellisen toimikunnan ohjeen mukaisesti.

Rodun käyttötarkoitus

Manchesterinterrieri on alkuperältään englantilainen rotu ja se on muinaista alkuperää. Alun perin sitä on käytetty rottien ja pienpetojen pyydystäjänä, nykyään se on monipuolinen harrastus- ja seurakoira. Manchesterinterrieri on valpas, toimelias, sporttinen ja ketterä pieni koira. Sirosta olemuksestaan huolimatta se on vahvarakenteinen; elegantti, tyylikäs ja voimakas. Väriltään kiiltävän mustan ja mahonginpunaisin merkein koristellun manchesterinterrierin ilmettä leimaa kapea kiilamainen pää, tummat mantelinmuotoiset silmät ja korkealta taittuneet v:n muotoiset korvat.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena säilyttää rodunomaisuus luonteessa. Avoimuus ja sosiaalisuus ovat tärkeitä ominaisuuksia nykypäivänä rodulle. Rodunomainen pidätyväinen luonne ei saa korostua liikaa. Kaikenlainen pelokkuus, arkuus ja/tai aggressiivisuus ei ole toivottavaa.	Jalostukseen käytettävien yksilöiden tulee olla luonteeltaan tasapainoisia ja avoimia joissa rotutyypillinen luonne ei ole muuttunut liikaa. Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla luonteeltaan sellainen, että se kestää arkipäivän elämää hyvin. Luonnetestit, MH-kuvaus ja käyttäytymisen jalostustarkastus ovat suositeltavia työkaluja jalostuskoirien käyttäytymisen arvioinnissa.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena on säilyttää hyvä terveystilanne rodussa. Tavoitteena olisi kasvattaa suositeltujen terveystutkimusten määriä: - Erityisesti jalostukseen käytettävien koirien terveystutkimukset myös vanhempana. - Ei jalostukseen käytettävien koirien terveystutkimusten määrää tulisi lisätä - Rodun populaatiossa eniten jalostukseen käytettyjen koirien jälkeläisiä tulisi kannustaa terveystutkimuksiin.	Jalostukseen käytettäviltä koirilta suositellaan vähintään tarkastettavan: - Silmäpeilaus - Patellaluksaatiolausunto - Sydän auskultaatio (mikäli löydöksiä niin sydämen ultraäänitutkimus) - vWd:n osalta genotyyppin selvittäminen Näiden lisäksi suositellaan: - Luustokuvaukset (lonkat, kyynärät ja koko selkä)

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena säilyttää rodun erinomainen tilanne, jossa astutukset ovat luonnollisia, tiinehtyvyyssaste on korkea, synnytykset sujuvat ilman komplikaatioita ja pennut ovat elinvoimaisia. Pentukuolleisuus ja kehityshäiriöt pennuilla ovat harvinaisia.	Jalostukseen suositellaan käytettäväksi uroksia, joilla on vahva sukupuolivietti ja astuvat vaivattomasti luonnollisesti. Jalostukseen suositellaan käytettävän narttuja, jotka antavat helposti astua oikeilla päivillä, tiinehtyvät hyvin ja synnyttävät vaivattomasti. Jalostukseen käytettävillä nartuilla tulisi olla vahva emävietti.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena on säilyttää rotumääritelmän mukainen liioittelematon ”peruskoiran” ulkomuoto.	Jalostukseen suositellaan käytettävän koiria, jotka ovat mahdollisimman lähellä rotumääritelmän mukaista ihanne manchesterinterrieriä ja joilla ei ole suuria rakenteellisia puutteita. Jalostukseen ei tule käyttää yksilöitä, joilla on tervettä koiran rakennetta heikentäviä ominaisuuksia, kuten esimerkiksi heikko alaleuka, puutteelliset kulmaukset, puutteellinen runko, korostuneen köyry selkälinja ja raajat jotka eivät ole suorat.

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena on säilyttää alkuperäiseen käyttötarkoitukseen eli ”rotan” tappamiseen tarvittavat ominaisuudet.	Suositellaan käytettävän jalostukseen yksilöitä, joilla on alkuperäiseen käyttötarkoitukseen vaadittavaa rohkeutta, itsenäisyyttä, valppautta ja ovat fyysisiltä ominaisuuksiltaan kykeneviä ottamaan rotan hengiltä. Vahvat leuat ja hyvä hampaisto ovat edellytys tässä työssä.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena on säilyttää nykyinen pienelle rodulle laaja jalostuspohja ja pyrkiä kasvattamaan sitä. Tavoitteena on pienentää yksittäisten koirien jalostuskäytön määriä ja käyttää laajasti jalostusmateriaalia hyödyksi.	Suositetaan urokselle enimmäismääräksi 10 jälkeläistä eli 2 (enintään 3) pentuetta.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Manchesterinterrieri kuuluu PEVISA -ohjelmaan. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla ohjelman mukaisesti voimassa oleva silmätarkastuslausunto ja sydänkuuntelu. Jos koiralla on todettu ultraäänitutkimuksessa mitraaliläppävuoto, sulkee se koiran pois jalostuksesta.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Manchesterinterrieri on alkuperältään englantilainen rotu ja se on muinaista alkuperää. Rotu esiintyy kirjoissa nimellä Black & Tan terrieri jo 15. vuosisadalla. 1800-luvulla tämä terrieri oli yksi suosituimmista roduista Englannissa osittain siksi, että se on erittäin kyvykäs rotta- ja kanikoira. Sitä käytettiin myös useiden muiden rotujen luomiseen.

Terrieri on hyvin brittiläinen koirarotu. Carl von Linné luokitellessaan eläimiä, saman systeemin mukaan kuin jo aiemmin oli luokitellut kasveja, antoi näille koirille nimen Terrieri. Ryhmään kuului myös koiria, joilla oli tapana metsästää maan (terran) alla. Nykyinen manchesterinterrieri tunnettiin Black & Tan -nimisenä.

Jo vuonna 1570 Englannissa tehdyssä ensimmäisessä koirarotuja käsittelevässä kirjassa mainitaan Black & Tan terrieri. Niihin aikoihin ei oltu kiinnostuneita siitä miltä koira näyttää vaan käyttöominaisuudet määrittelivät koiran työn ja arvon. Terrierit pidettiin maaseudulla tuhoeläinten takia. Black & Tan oli rohkea ja nopea. Sen lisäksi se oli hyvä vahtikoira. 1400-luvulta säilyneistä kirjoituksista löytyy kuvauksia pienistä karkeakarvaisista "Black & Tan" koirista.

Vuonna 1790 kuuluisa lintumaalari Bewick kirjoitti kirjassaan "A History of Quadrupeds" (Nelijalkaisten historia) kuvauksen terriereistä. Kirjassa esitetyistä kuvista näkee kovin jyrkän koiran. Mainitsemisen arvoinen on seuraava väite: "Terriereitä on kahdenlaisia. Toinen on karkeakarvainen, toinen on sileä, kiiltävä ja kaunismuotoinen, jolle on tyypillistä lyhyempi vartalo ja vilkas olemus." Samoihin aikoihin ilmestyi Daniel-nimiseltä kirjailijalta kirja "Rural Sports", jossa hän käyttää samankaltaisia kuvauksia.

Tuhoeläimet ovat aina olleet ihmiskunnan vitsauksena. Talouksissa tarvittiin tehokkaita rotan tappajia. On mahdollista, että juuri tätä sileäkarvaista "Black & Tan"-koiraa pidettiin arvossa juuri sisätilojen puhdistajina.

Teollisuusvallankumouksella lienee ollut melkoinen vaikutus koirien elämään. Koirista tuli kaupunkilaisia. Kaupunkien ja tehtaiden kasvu sekä telakkateollisuuden lisääntyminen toivat mukanaan alueille lisää tuholaisia. Manchesterin seudun puuvillatehtaissa riitti työtä näille nopeille työteliäille koirille. Black & Tan oli ja on vieläkin loistava rotan tappaja. Telakkatyöläisillä olikin tapana ottaa näitä koiria mukaansa satama-alueille.

1800-luvulla rotantappokilpailut olivat erittäin suosittuja. Black & Tan-koiria ruvettiin käyttämään rottakuopissa (rat pit). Vuonna 1862 Jacko niminen koira tappoi 100 rottaa 5 minuutissa ja 28 sekunnissa. Näissä piireissä liikkui suuri raha ja kaikki tietysti halusivat omistaa nopeimman koiran. Luultavasti tästä syystä Jon Hulme ystävineen halusivat risteyttää vinttikoiria näillä pienillä black & tan koirilla. Jotkut lähteet väittävät että Hulme käytti whippettejä toiset taas että Italianvinttikoiria olisi käytetty. Tähän aikaan ruvettiin myös typistämään koirien korvat jotta rotat eivät jäisi roikkumaan niihin kiinni. Häntää ei ole koskaan typistetty Black and Tan:lta. Koska koira oli niin suosittu juuri Manchesterin kaupungin ympärillä, sitä ruvettiin 1870-luvulla kutsumaan manchesterinterrieriksi (MT).

1800-luvun puolivälissä alettiin kokeilla eri myös väriyksiä. Vuonna 1859 Stonehenge oli kyllä järkähtämätön ajatuksissaan että black & tan oli juuri oikea todellinen väri. Toisia värejä alkoi kuitenkin esiintyä. Ruosteenpunaisia oli esiintynyt jo 1790-luvulla ja nyt alkoi esiintyä myös valkoisia ja sinisiä. Vuonna 1862 näyttelyssä oli jopa oma luokkansa sinisille (English Blue). Valkoisista tuli myös hyvin suosittuja (English White), ja kun näyttelyjä alettiin järjestää enemmän järjestelmällisesti, luokat olivat täynnä näitä kauniita eläimiä. Muut värit olivat kuitenkin taipuvaisia erilaisille terveysongelmille, jotka johtuivat pigmentaation puutteesta. Kuitenkin lähes 50 vuotta valkoiset olivat oma rotunsa, kunnes vuonna 1904 yksilöitä oli jäljellä enää muutamia, joita ei enää rekisteröity English Kennel Clubissa.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

1924 rotu sai nimekseen manchesterinterrieri. Toisen maailmansodan aikana rotu melkein kuoli sukupuuttoon. 1945 Englannissa oli jäljellä vain 11 puhdasrotuista manchesterinterrieriä. Nämä koirat sekä muutamat USA:n tuonnit ovat nykyisten manchesterinterriereidemme esivanhemmat. Sotien välisenä aikana English Toy Terrier (ETT) oli julistettu omaksi roduksi, mutta siitä tulikin pelastus MT:lle. The Kennel Club (Iso-Britannia) antoi luvan risteyttää MT:t ja ETT:t ristiin. Toiminnalla oli odotettu vaikutus ja MT-rotu elpyi. Pohjois-Amerikasta tuotiin myös siitoskoiria. Pariskunta Enid ja Richard Knight toi molempia Iso-Britanniaan. Jill of Enterkine oli pariskunnan ensimmäinen MT. Siitä alkoi tunnettu Eaglespur-kennel, josta Suomessakin on monta jälkeläistä. Tällä hetkellä rodun suosio on hitaassa mutta varmassa kasvussa ympäri maailmaa.

Nykyisin rotua käytetään monissa muissa harrastus muodoissa kuten esimerkiksi agilityssä. Rodun suosio on jatkuvassa kasvussa ja rodun tunnetuksi tekemisessä tehdään jatkuvasti työtä. Suosio ei kuitenkaan ole haitannut jalostustyötä; jalostus on ollut maltillista ja rotua kehittävää. Huolimatta rodun yleistymisestä harrastus- ja seurakoirana, manchesterinterrieri soveltuu pääosin edelleen alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa rottakoiraksi. Rodun ulkomuodollinen taso on hyvä myös kansainvälisesti ajatellen. Manchesterinterrieriä pidetään yleisesti terveenä rotuna. Viime vuosina MT:n terveystarkastukset yleistyneet kiitettävästi ja rodun terveystilanteesta aletaan saada entistä parempi kuva kuin aiemmin.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Mustanruskeat terrierityyppiset brittikoirat ovat monen nykyrodun taustalla. Mustanruskeat brittiterrierit mainitaan mm. kettuterriereiden, saksanmetsästysterriereiden, bullterriereiden ja brasilianterriereiden taustalla. Manchesterinterrieriä on käytetty monen rodun jalostuksessa. Manchesterinterrierillä on ollut vaikutuksensa esimerkiksi dobermannien ja pinserien kehityksessä. (lähde ko. yhdistysten nettisivut)

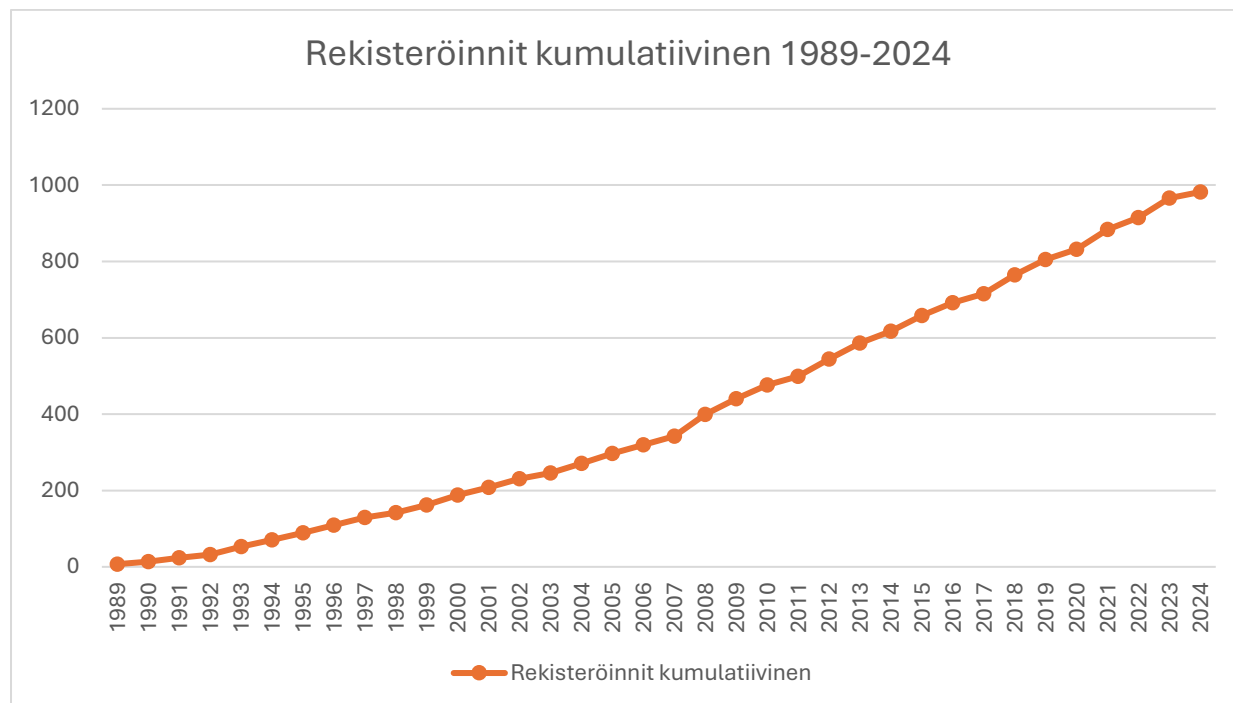
Englanninkääpiöterrierillä ja manchesterinterrierillä on lähes täysin yhteinen rotuhistoria eli käytännössä ne ovat saman rodun kaksi eri koko muunnosta. USA:ssa rotuja saa nykyäänkin risteyttää keskenään.

Eri linjat

Valtaosa suomalaisesta kannasta perustuu 11 englantilaiseen koiraan, joilla kanta elvytettiin toisen maailmansodan jälkeen Englannissa. Kannan elvyttämisessä käytettiin lisäksi Pohjois-Amerikkalaisia tuontikoiria ja ainakin englanninkääpiöterriereitä. 2000-luvun puolivälin jälkeen suomalaiseen kantaan on lisätty myös uutta verta Pohjois-Amerikkalaisista linjoista ja Australialaisista linjoista.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Manchesterinterrieri tuli Pohjoismaihin Ruotsin ja Göteborgin kautta. Suomeen tuli tiettävästi ensimmäinen manssi 1967. Ensimmäiset Suomen Kennelliittoon rekisteröidyt MT:t tulivat Suomeen 1978 kun Kristina Paul toi Gävlestä Farmarens Black Dominicin. 7 vuotta myöhemmin hän toi Södertäljestä Black Beauty Qwick Gunde Swanin. Näistä koirista ei jäänyt jälkeläisiä ja rodun alku Suomessa saatiin käyntiin, kun Liisa Koskinen toi 1988 Englannista kaksi narttua ja yhden uroksen, Tyburn Skia, Eaglespur Rebecca ja Eaglespur Kobra. Täten voidaan katsoa, että Suomessa kasvatustyö alkoi 1989. Koiramäärän kehitys on esitetty alla olevassa kuvassa.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Manchesterinterrieri kuuluu Suomen Terrierijärjestö ry:n alaisiin rotuihin. Lisäksi rodulla on oma rotu yhdistys, Suomen Manchesterinterrierit ry.

Yhdistys perustettiin Haukivuoren Riistamiesten Erämajassa pidetyssä kokouksessa vuonna 1992. Kokous oli kutsuttu kokoon Liisa Koskisen aloitteesta. Perustavia jäseniä olivat Liisa Koskinen, Jarmo ja Kirsi Hiltunen, Kirsti ja Colin Smith ja Kirsi Kekäläinen.

Yhdistyksessä toimii hallituksen lisäksi jalostustoimikunta, tapahtumatoimikunta sekä viestintätoimikunta. Yhdistys alkoi varhain julkaista Manssi -lehteä, joka on vuodesta 1997 lähtien ollut oikea A5- kokoinen ja 3-4 kertaa vuodessa ilmestyvä. Manssitreffit -tapahtuma on myös alusta lähtien järjestetty kesällä kerran vuodessa. Manssitreffien yhteydessä pyritään hauskanpidon lomassa jakamaan tietoa ja kokemuksia tästä vielä harvinaisesta rodusta. Vuosittain yhdistys on lisäksi järjestänyt agilitypäivän ja osallistunut Roturace-tapahtumaan. Lisäksi on järjestetty mm. rotuesittelyitä eri tapahtumissa, MH-kuvaus, jalostustarkastuksia, terveystarkastuksia ja match show-tapahtumia. On tärkeää, että laajassa maassa pienen rodun harrastajat pääsevät tapaamaan toisiaan yhteisissä tapahtumissa. Lisäksi rodun harrastajat pitävät tiivistä yhteyttä sosiaalisessa mediassa.

(Lähde: Edellinen JTO ja Suomen Manchesterinterrierit ry)

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

2010-luvun aikana yhdistyksen jäsenmäärä on vaihdellut 100 jäsenen molemmin puolin. 2024 jäsenmäärä vuoden lopussa oli 67 jäsentä.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Viimeisen 10 vuoden ajalta Suomessa on 17 kasvattajaa. Näistä on ollut pentueita viimeisen 5 vuoden aikana 12:lla kasvattajalla. Pentuja rekisteröidään vuosittain 25-40.

Suomen Manchesterinterrierit ry:n jalostustoimikunta vastaa manchesterinterrierin jalostustoiminnan ohjaamisesta ja jalostusta koskevien tietojen keräämisestä yhdistyksessä. Toimikuntaan kuuluu vaihteleva määrä jäseniä, tällä hetkellä siinä on 11 jäsentä. Jäsenet olivat aiemmin kasvattajia tai ulkomuototuomareita, mutta nykyään siihen kuuluu myös rodun aktiiviharrastajia. Toimikunta kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja muuten pitää tiiviisti yhteyttä internetin välityksellä tai puhelimitse.

Toimintaan kuuluu mm. tietojen kerääminen rodun terveydentilasta, jalostusominaisuuksista ja niiden edistäminen, sekä erilaisten terveys- ja jalostustarkastusten järjestäminen. Vuonna 2023 järjestettiin viimeisin epävirallinen jalostustarkastus yhdistyksen 30+1- vuotisjuhlapäivän yhteydessä. Lisäksi toimikunta pitää yllä jalostusurolistaa sekä vastaa jalostustiedusteluihin sekä auttaa ja tekee esityksiä tarvittaessa käytettävissä olevista uroksista narttujen omistajille ja kasvattajille.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun populaatio on maailmanlaajuisesti pieni. Jalostukseen tulee käyttää koiria mahdollisimman monipuolisesti ja välttää yksittäisten koirien liiallista käyttöä, jotta perinnöllinen vaihtelu säilyy harvinaisen rodun pienessä geenipoolissa. Yhteistyön tekeminen kasvattajien välillä on tärkeää ja avoimuus haasteistakin on hyvin toivottavaa. On taattava rodun henkinen ja fyysinen hyvinvointi ja jatkuvuus käyttämällä jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti terveitä ja hyväluonteisia koiria.

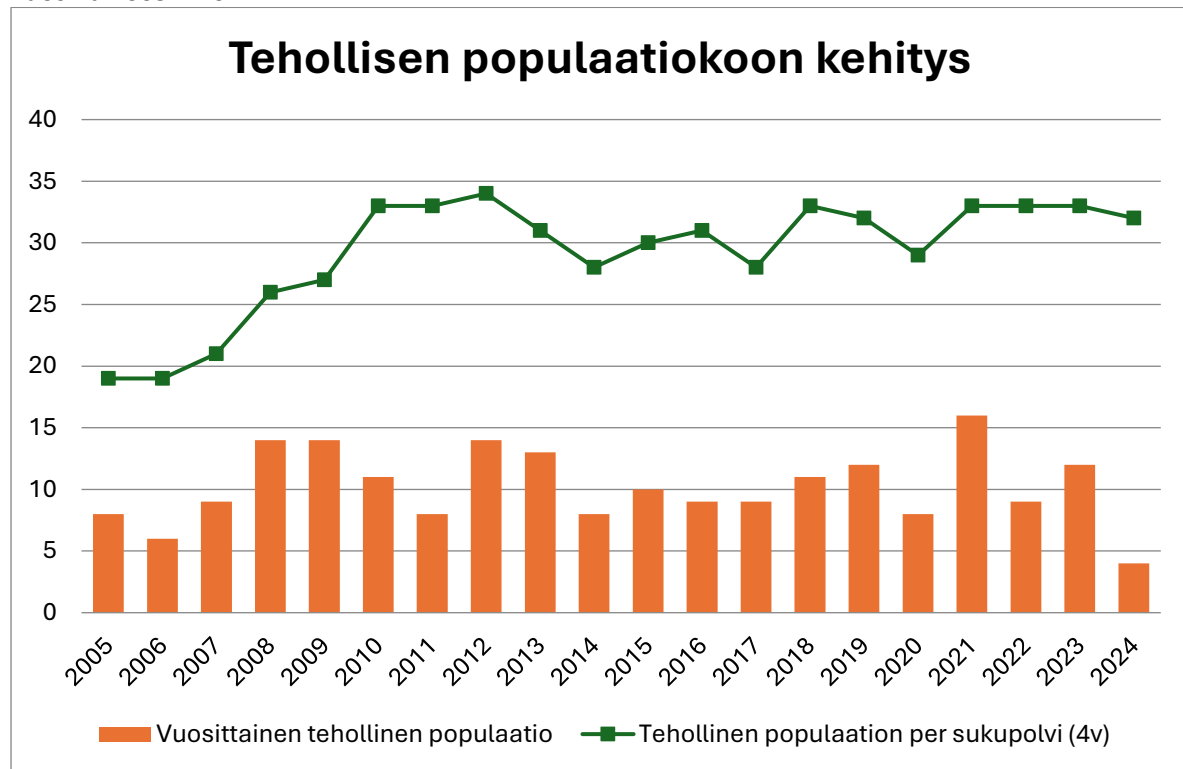
”Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika- tai sairaus. Vähitellen on vaikeaa löytää jalostukseen koiria, joilla tätä mutaatiota ei ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pieni lukuisissa roduissa enintään 5% ja suuri lukuisissa enintään 2-3% laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana kuin useammalle kuin 20- 50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi olla pieni lukuisissa roduissa korkeintaan 10% ja suuri lukuisissa 4-6% laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.”

(lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013)

Alla olevassa kuvassa on kuvattuna manchesterinterriereiden kannan tehollisen populaation kehitys vuosina 2005 – 2024.

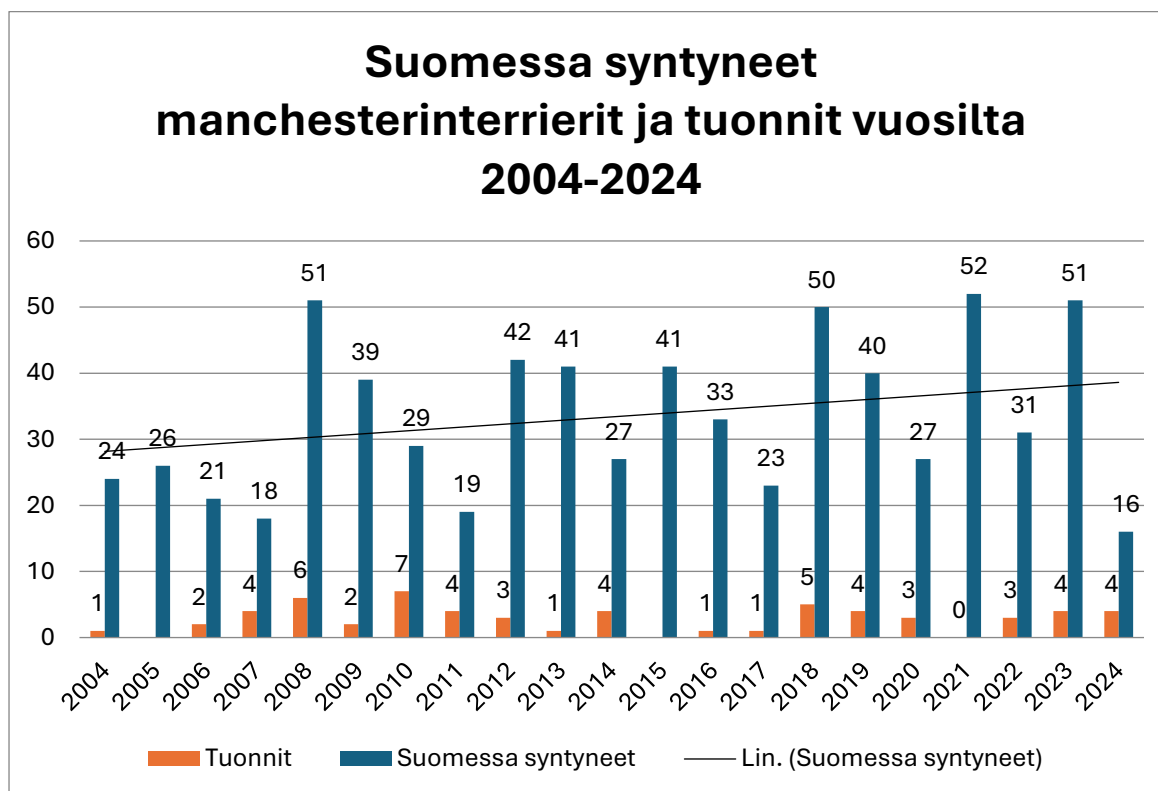

Jalostuspohja/vuosi/sukupolvi. Huom. Tässä Suomen Kennelliiton KoiraNet-tietokannan tehollisen populaation kaavassa ei pystytä ottamaan huomioon jalostuskoirien epätasaisia jälkeläismääriä eikä keskinäisiä sukulaisuuksia, joten luku on jopa kymmenkertainen yliarvio todellisesta tilanteesta. Sen kehityssuunta on kuitenkin tärkeä.

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut (kotimaiset)	12	47	28	52	24	36	45	22	33	41
Tuonnit	4	4	3		3	4	5	1	1	
Rekisteröinnit yht.	16	51	31	52	27	40	50	23	34	41
Pentueet	3	9	7	12	6	9	9	7	7	9
Pentuekoko	4	5,2	4	4,3	4	4	5	3,1	4,7	4,6
Kasvattajat	3	9	5	9	5	7	7	7	7	4
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	3	8	6	11	5	8	8	7	7	6
- kotimaiset	1	7	4	8	2	6	6	3	1	2
- tuonnit	1		2	3	2		1	2	5	2
- ulkomaiset	1	1	0	0	1	2	1	2	1	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v	3 v 10 kk	3 v 3 kk	4 v 8 kk	9 v 3 kk	5 v 9 kk	4 v 3 kk	5 v 9 kk	5 v 5 kk	3 v 11 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	3	9	7	12	6	9	8	7	7	9
- kotimaiset	3	9	3	10	3	7	5	5	5	9
- tuonnit			4	2	3	2	3	2	2	
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v	5 v 1 kk	4 v 10 kk	5 v	4 v 10 kk	4 v 2 kk	3 v 5 kk	3 v 10 kk	3 v 4 kk	3 v 7 kk
Isoisät	5	13	12	20	11	13	13	13	12	13
Isoäidit	5	14	12	17	10	15	14	13	13	13
Sukusiitosprosentti	0,85 %	2,33 %	0,49 %	3,22 %	4,81 %	2,62 %	1,18 %	1,36 %	0,47 %	1,71 %

Populaation rakenteeseen vaikuttavat syntyvien pentueiden määrät, niiden vanhempien keskinäiset sukulaisuussuhteet ja se, käytetäänkö yksittäistä koiraa tai sukulinjaa keskimääräistä enemmän jalostukseen. Monimuotoisuus populaatorakenteessa on rodulle suuri etu.

Yllä olevasta kuvasta on nähtävissä rekisteröinnit ja niiden kehitys vuosilta 2004 – 2024.

Manchesterinterrierin rekisteröintimäärät ovat keskimääräisesti olleet tasaisessa kasvussa 2000-luvun alun noin 20 vuosittain rekisteröidystä koirasta 2020-luvun noin 45 vuosittain rekisteröityyn koiraan. Vuonna 2024 rekisteröitiin ainoastaan 3 pentuetta, joissa yhteensä 16 pentua.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoiria tuodaan suhteessa Suomessa syntyneisiin pentuihin merkittävästi. Noin 10% Suomeen rekisteröitävistä mansseista on tuontejä. Edellisellä sivulla olevasta kuvasta on nähtävissä tuonnit vuosittain 2004-2024.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostukseen käytettyjen urosten ikä keskimäärin vaihtelee 3-5 vuoden välillä. Keskimääräinen narttujen jalostuskäytön ikä on hieman matalampi noin 3 vuotta viimeisen kymmenen vuoden aikana. Suuria vaihteluja vuosittain tai selkeää nousevaa tai laskevaa suuntaa ei ole havaittavissa 10 vuoden tarkastelujaksolla.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esille tuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintymiseen on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %

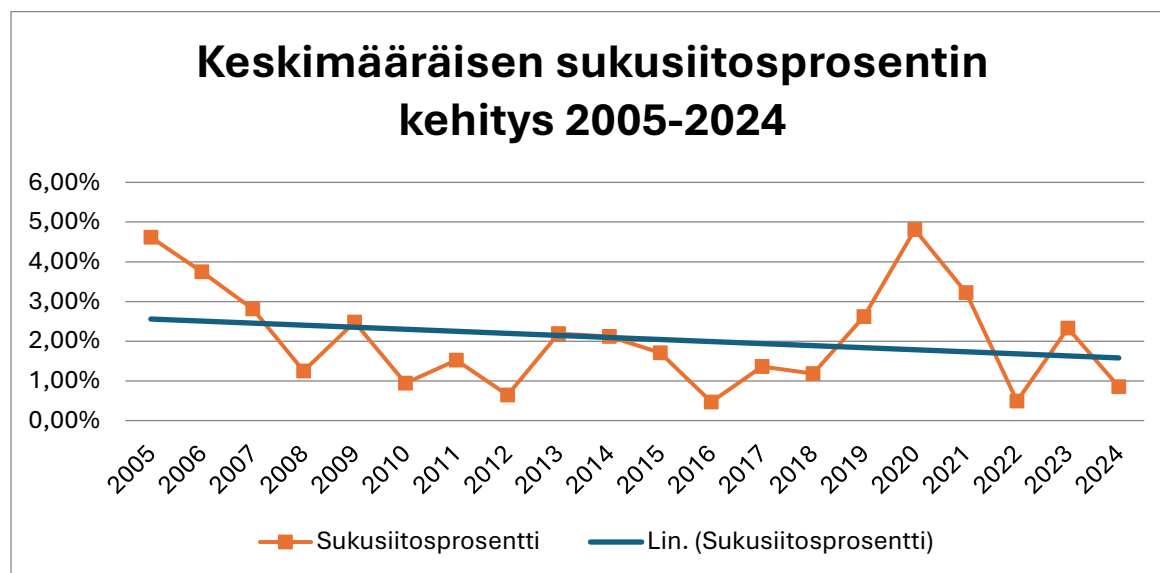
Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutauluapaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

(Lähde MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 13.1.2016))

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Rodun sukusiitosprosentin kehitys on nähtävissä yllä olevasta kuvasta. Kehitys oli selvästi laskevaan suuntaan 2000-luvun alun keskiarvoisesti jopa 4% luokkaa olevasta sukusiitosprosentista 2010-luvun hieman yli 1% luokkaa olevaan sukusiitosprosenttiin. Edellisen tarkastelujakson aikana sukusiitosprosentti nousi 2000-luvun tasolle. Nousuun oli selitettävissä vuoden 2020 pienellä rekisteröintimäärällä. Tällä tarkastelujaksolla on palattu jälleen alhaiselle alle 2% tasolle.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden (2013- 2023) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

#	Uros	Syntynyt	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	BONWILD JUST THINK ABOUT IT	2016	6	25	7,35 %	7 %	1	3	6	25
2	EGLOSHAYLE KING ARTHUR	2011	3	18	5,29 %	13 %	9	33	8	41
3	X-PECTED DINE MITES HARRY POTTER	2016	3	16	4,71 %	17 %	0	0	3	16
4	MANTERRS DREAMING OF THE FUTURE	2019	3	16	4,71 %	22 %	3	14	3	16
5	BONWILD DAREDEVIL	2006	3	15	4,41 %	26 %	8	27	6	22
6	UKKOSAKAN TOIVOTTU AARRE	2016	3	14	4,12 %	31 %	0	0	3	14
7	MILLHOUSE'S NEW BLACK	2019	3	14	4,12 %	35 %	1	3	3	14
8	DALYLOVE IDEAL INFINITY	2012	3	13	3,82 %	39 %	10	43	3	13
9	RATTUSTRAP ENGLANDS OWN	2011	3	13	3,82 %	42 %	3	14	3	13
10	BONWILD TOO HOT TO HANDLE	2008	3	11	3,24 %	46 %	6	26	6	21
11	MILLHOUSE'S QUICK STOP AMSTERDAM	2021	2	11	3,24 %	49 %	0	0	2	11
12	AINIAAN PAKKASPOIKA	2020	2	11	3,24 %	52 %	0	0	2	11
13	EXTRA BLACK METHEORA	2014	2	11	3,24 %	55 %	2	11	2	11
14	TEUTER ABSOLUT CITRON	2008	2	10	2,94 %	58 %	0	0	2	10
15	DALYLOVE MY NAME IS MARVEL	2014	3	10	2,94 %	61 %	3	16	3	10
16	RUSKA-AHON KUKA MUU MUKA	2014	2	9	2,65 %	64 %	1	6	2	9
17	ONNEN TULLEN HILPEÄ HIDALGO	2019	2	9	2,65 %	66 %	0	0	2	9
18	RUSKA-AHON VOI HYVÄNEN AIKA	2011	2	8	2,35 %	69 %	2	10	2	8
19	ARCTIC HEART'S VILLARD	2016	2	7	2,06 %	71 %	0	0	2	7
20	RUSKA-AHON LUKEA LAKIA	2013	2	6	1,76 %	73 %	4	21	4	14

12 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista. Eniten käytetyimmän uroksen jälkeläismäärä on merkittävä, mutta toisessa polvessa ei merkittävä. Muiden taulukossa olevien urosten jälkeläismäärä on maltillinen tarkastellessa 10 vuoden aikajaksolla. Yksittäisen uroksen jälkeläismäärään tulisi kiinnittää huomiota tulevaisuudessa.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana (2013- 2023) jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

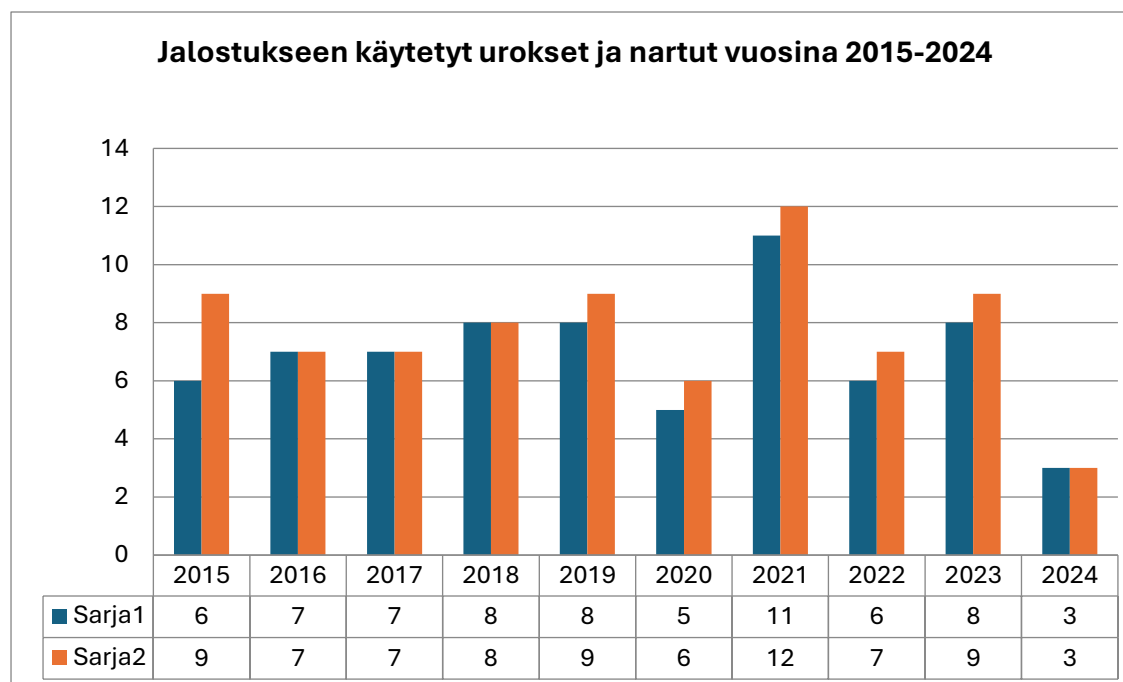
#	Narttu	Syntynyt	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	RUSKA-AHON SULA HULLUUS	2013	5	19	5,59 %	4	16	5	19
2	DOGCT SWEET SONATA	2014	3	15	4,41 %	2	7	3	15
3	RUSKA-AHON OIKEA MISSIEN MISSI	2012	3	15	4,41 %	10	42	3	15
4	ONNEN TULLEN IKKUNA PRINSESSA	2014	3	15	4,41 %	2	9	3	15
5	TAXMANIA ENYA	2012	2	12	3,53 %	9	40	3	17
6	RUSKA-AHON KIELLETY RAKKAUS	2014	2	12	3,53 %	4	20	2	12
7	ARCTIC HEART'S PRINCESS ANNA	2018	2	11	3,24 %	0	0	2	11
8	ARCTIC HEART'S VALERIANA	2016	3	11	3,24 %	1	5	3	11
9	AINIAAN FLUTTERSHY	2021	2	11	3,24 %	0	0	2	11
10	ARCTIC HEART'S SABRINA	2017	2	11	3,24 %	0	0	2	11
11	RUSKA-AHON ONNEN AVAIMET	2013	1	10	2,94 %	0	0	1	10
12	EAGLESPUR HANNAH	2019	2	10	2,94 %	2	11	2	10
13	ARCTIC HEART'S VALENTINA	2016	2	10	2,94 %	2	11	2	10
14	JOEMARIO JAZZALICIOUS	2014	2	9	2,65 %	0	0	2	9
15	CAYA VOM TRAJAN	2015	2	9	2,65 %	4	21	2	9
16	BONWILD WHAT A FEELING	2018	2	9	2,65 %	0	0	2	9
17	RUSKA-AHON TUPLAPOTTI	2015	2	9	2,65 %	0	0	2	9
18	BELLEMENERE	2012	2	9	2,65 %	0	0	2	9
19	SUNWOOD'S BARONESS	2011	2	8	2,35 %	4	18	3	11
20	RATTUSTRAP INFINITY	2014	2	8	2,35 %	2	10	2	8

Taulukosta on huomattavaa, että myöskin yksittäisillä nartuilla voi olla suuri vaikutus rodun populaatioon. Eniten käytettyjen narttujen jälkeläisten määrä myös toisessa polvessa on huomattava.

Toisen polven jälkeläisten määrää tarkastellessa on huomioitavaa, että 10 käytetyintä urosta eivät ole lähisukua toisilleen, mutta eniten jalostukseen käytetty narttu Ruska Ahon Sula Hulluus on toiseksi käytetyimmän uroksen Egloshayle King Arthur tytär.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Hyvin pientä osaa nykyisestä populaatiosta käytetään jalostukseen. Oheisesta kuvasta on nähtävissä jalostukseen käytetyt urokset ja nartut.

Taulukko 4. Jalostuspohja ajalta 2015 - 2024

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Per vuosi										
- pentueet	9	7	7	9	9	6	12	7	9	3
- jalostukseen käytetyt eri urokset	6	7	7	8	8	5	11	6	8	3
- jalostukseen käytetyt eri nartut	9	7	7	8	9	6	12	7	9	3
- isät/emät	0,67	1	1	1	0,89	0,83	0,92	0,86	0,89	1
- tehollinen populaatio	10 (56%)	9 (64%)	9 (64%)	11 (61%)	12 (67%)	8 (67%)	16 (67%)	9 (64%)	12 (67%)	4 (67%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0 %	21 %	0 %	12 %	27 %	27 %	9 %	7 %	0 %	0 %
- nartuista käytetty jalostukseen	19 %	33 %	33 %	24 %	20 %	19 %	7 %	6 %	0 %	0 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	36	32	29	32	32	31	36	34	34	31
- jalostukseen käytetyt eri urokset	21	22	20	22	23	20	22	20	21	21
- jalostukseen käytetyt eri nartut	23	24	22	26	24	23	27	28	27	26
- isät/emät	0,91	0,92	0,91	0,85	0,96	0,87	0,81	0,71	0,78	0,81
- tehollinen populaatio	30 (42%)	31 (48%)	28 (48%)	33 (52%)	32 (50%)	29 (47%)	33 (46%)	33 (49%)	33 (49%)	32 (52%)
- uroksista käytetty jalostukseen	14 %	17 %	12 %	9 %	16 %	16 %	16 %	16 %	7 %	4 %
- nartuista käytetty jalostukseen	25 %	28 %	28 %	26 %	26 %	23 %	17 %	13 %	8 %	4 %

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus ja rodun populaatiot muissa maissa

Pienilukuisessa rodussa on yleistä, että lähes kaikki jalostukseen käytettävät koirat ovat toisilleen sukua jossain määrin. Pohjois-Amerikassa ja Australiassa on vielä olemassa populaatiot, jotka ovat säilyneet jokseenkin erillään suomalaisesta populaatiosta.

Naapurimaista vain Norja yltää rekisteröinti määrillään Suomen tasolle, Norjassa rekisteröidään keskimäärin 40 pentua vuosittain. FCI maista Italiassa, Tšokeissa, Puolassa, Ruotsissa, Ranskassa,

Hollannissa ja Saksassa rekisteröidään säännöllisesti pentuja ja rekisteröinnit ovat vakiintuneet 10-20 yksilön välille vuosittain. Muualla FCI maissa rekisteröintimäärät ovat satunnaisia. Rodun suurimmat populaatiot ovat maailmanlaajuisesti rodun kotimaassa Iso-Britanniassa, Pohjois-Amerikassa ja Australiassa. Näistä kahdessa jälkimmäisessä valtaosa koirista poikkeaa suvultaan eurooppalaisesta populaatiosta. Iso-Britanniassa rekisteröidään vuosittain keskimäärin 150 yksilöä ja Australiassa keskimäärin 38 yksilöä.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Manchesterinterriereiden rekisteröintimäärät ovat Suomessa olleet suuressa nousussa 2000-luvun alun noin kahdestakymmenestä yksilöstä vuodessa viime vuosien keskimäärin 35 yksilöön vuodessa. Suurimmillaan rekisteröintimäärä oli vuonna 2021, jolloin rekisteröitiin 52 Suomessa syntynyttä pentua.

Urosten keskimääräinen käyttöikä jalostukseen on pysynyt suhteellisen tasaisena 3 ja 5 vuoden välillä. Koska vuosituhaten alkuvuosilla rekisteröityjä pentuja on syntynyt vähän vuosittain, niin tämä vääristää tilastollista analyysiä, sillä yhdelläkin pentueella on suhteessa suuri vaikutus keskimääräiseen käyttöikään.

Narttujen keskimääräinen käyttöikä jalostukseen on samana aikana pysynyt hieman kasvanut tällä tarkastelujaksolla keskimäärin 4-5 ikävuoteen aikaisemmasta n.3 vuoden tasosta. Korkeampi käyttöikä jalostukseen mahdollistaa jalostukseen käytettyjen koirien terveyden paremman varmentamisen, koska koirat ovat jo ehtineet ohittaa useimpien perinnöllisten vikojen ja sairauksien yleisimmän ilmenemisiän.

Sukusiitosasteessa vuosittain on havaittavissa vaihtelua vuosittain, mutta tässäkin yhden pentueen vaikutus on erittäin suuri otannan pienuuden vuoksi. Sukusiitosprosentin kehityssuunta on todella positiivinen tarkastelujaksolla, mutta sukusiitos on jyrkässä nousussa tarkastelujakson kahtena viimeisenä vuotena. Korkeimmillaan sukusiitosprosentti on ollut vuonna 2004, melkein 5% ja matalimmillaan 2016 alle 1% Kennelliiton suositeltu maksimi on 6,25 %. Sukusiitosaste on kuitenkin laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Eri sukuisten tuontikoirien käyttö ja monipuolinen olemassa olevan jalostusmateriaalin käyttö vaikuttavat positiivisesti sukusiitosasteen kehitykseen tulevaisuudessa.

Tehollisen populaation koko on otettu Kennelliiton Koiranet-palvelusta, joten kaavassa ei pystytäkään ottamaan huomioon jalostuskoirien epätasaisia jälkeläismääriä eikä keskinäisiä sukulaisuuksia, joten luvut voivat olla jopa kymmenkertaisia yliarvioita todellisesta tilanteesta. Kehityksen suunta on kuitenkin tärkeä ja sitä pystytään tarkastelemaan näiden lukujen perusteella. Manchesterinterrierin sukupolvittainen (4 vuotta) tehollinen populaatio on vuosina 2000-2024 kasvanut 16:sta yli 30 tasoon. Koko populaation koon kasvun vuoksi suhteellinen tehollinen populaatio ei kuitenkaan ole noussut samassa suhteessa, vaan on koko 2000-luvun pysytellyt 42-52 %:ssa.

Isät/emät –suhde on vuosina 2020-2024 vaihdellut välillä 0,83-1,0. Mitä suurempi isät/emät –suhde on, sitä enemmän eri uroksia on käytetty jalostukseen suhteessa jalostukseen käytettyjen narttujen määrään. Isät/emät suhteen kehityssuunnan tulisi siis olla nouseva enemmän kuin laskeva.

Sekä jalostukseen käytettyjen urosten että narttujen osuudet ovat viimeisen 10 vuoden aikana vaihdelleet suuresti. Tarkasteltuna käyttöasteen yhden sukupolven ajalla (4 vuotta) urosten käyttöaste on vaihdellut 4-17 % välillä. Narttujen käyttöaste on vaihdellut 4-28 % välillä. Tarkastelujakson lopussa vuosina 2021-2024 käyttöaste molemmilla on ollut hienoisessa laskussa, mutta tämä todennäköisesti johtuu populaation kasvusta vuosina 2020-luvun alussa. Jalostukseen käytettävien koirien osuuden taso on liian pieni tällä hetkellä. Kehityssuuntaa tulisi muuttaa positiiviseksi ja sitä tulisi kasvattaa rodun perimän monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Manchesterinterriereitä rekisteröidään nykyisin yhden sukupolven eli 4 vuoden aikana keskimäärin 140 koiraa. Kennelliiton enimmäissuosituksena yhden uroksen jälkeläisten osuudelle sukupolven rekisteröinneistä on 5 %, eli n. 7 jälkeläistä ensimmäisessä polvessa. Jalostustoimikunta pitää enimmäissuosituksena 10 ensimmäisen polven jälkeläistä. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen käytetyistä uroksista 15 on ylittänyt tämän määrän, mutta näistä vain yhdellä on yli 20 jälkeläistä. Runsaimmin jalostukseen käytettyjen yksilöiden joukossa on lähisukulaisia, mikä kaventaa entisestään jalostuspohjaa. Tämä tulee ottaa huomioon jalostusurosalinnoissa ja pyrkiä tietoisesti käyttämään vähän käytettyjä uroksia, ulkomaalaisia uroksia ja tuontikoiria jalostuspohjan laimentamiseksi.

Rodun perinnöllisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi eri yksilöitä tulisi käyttää mahdollisimman laajasti jalostukseen. Varsinkin jalostuskäytössä olevien urosten vähäinen määrä, eli harvojen ns. matadoriurosten liiallinen käyttö kaventaa jalostuspohjan laajuutta.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Manchesterinterrieri on vähälukuinen rotu maailmanlaajuisesti. Eri sukulinjaisten koirien maantieteellinen sijainti maapallolla hankaloittaa niiden jalostuskäyttöä. Eurooppalaisessa populaatiossa koirien läheinen keskinäinen sukulaisuus kaventaa jalostuspohjaa.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Jälkeläismäärän osalta rotu ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Manchesterinterrieri on säilyttänyt alkuperäisiä luonneominaisuuksia. Luonteen kuvaus: aktiivinen ja valpas, iloinen ja reipas, älykäs ja uskollinen. Manchesterinterrieri on omiin ihmisiin kiintyvä ja voi olla vieraita kohtaan varautunut, mutta se ei saa olla vihainen tai arka. Luonteet ovat kehittyneet avoimempaan suuntaan, arkoja tai aggressiivisia yksilöitä on rodussa nykyään vähemmän. Luonteiden kehittyminen parempaan suuntaan tekee niistä toimivampia ja monipuolisempia harrastuskoiria, alkuperäisiä käyttöominaisuuksia terrierinä tulee vaalia. Manchesterinterrierit ovat vauhdikkaita, ketteriä ja toimeliaita. Kasvattajien tulee kiinnittää erityistä huomiota jalostuskoirien luonteisiin. Manchesterinterrierin tulisi tuki säilyttää omalaatuinen luonteensa terrierinä, mutta myös sen pitäisi pysyä myös yhteiskuntakelpoisena koirana.

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmä kuvailee luonnetta seuraavasti: "Innokas, tarkkaavainen, iloinen ja reipas; älykäs ja uskollinen" Tämä kuvaa edelleen hyvin keskiverto manchesterinterrieriä.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:

Innokas, tarkkaavainen, iloinen ja reipas; älykäs ja uskollinen.

KÄYTTÖTARKOITUS: Kehitettiin pyydystämään rottia.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Vihaisuus tai liiallinen arkuus. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Manchesterinterrierien luonteita tutkitaan edelleen niukanlaisesti. Terveys- ja kasvattajakyselyiden (tarkastelu 10/2017, erillinen luonnekysely 2024, Liitteet) vastausten perusteella luonteet ovat kehittyneet parempaan suuntaan; arkoja tai aggressiivisia yksilöitä esiintyy rodussa vähemmän (analysoi uudet vastaukset). Luonteen toivotaan kuitenkin säilyttävän terrierimäiset ominaisuutensa alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Eri maiden populaatioiden välillä ei ole luonteessa eroja.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Luonnetestejä ja MH-kuvauksia teetetään manchesterinterriereille edelleen vähäisissä määrin. Luonneominaisuuksien mahdollisimman objektiivisen mittauksen vuoksi rotuyhdistys kannustaa testauttamaan koirien luonteita.

Manchesterinterriereillä suoritettut MH-luonnekuvaukset ja luonnetestit 2013- 2024

MH-luonnekuvaus

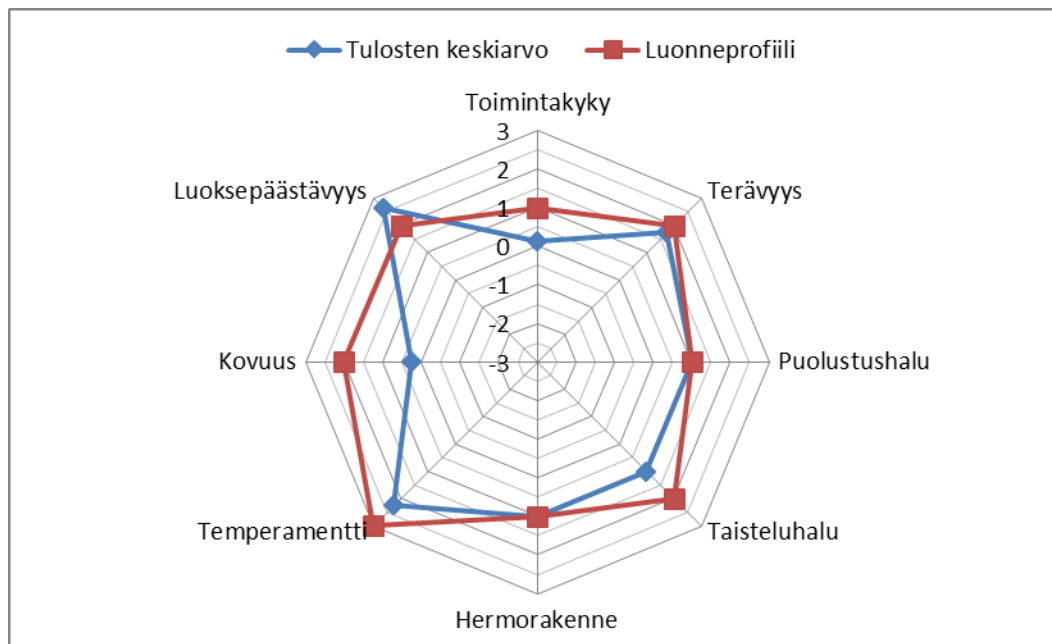
2013	7 tulosta
2014	1 tulos, 1 tulos-> ohjaaja keskeyttää
2015	2 tulosta
2016	0 tulosta
2017	0 tulosta
2018	0 tulosta
2019	0 tulosta
2020	0 tulosta
2021	0 tulosta
2022	0 tulosta
2023	0 tulosta

LTE- Luonnetesti

2013	1 tulosta
2014	0 tulosta
2015	4 tulosta
2016	2 tulosta
2017	2 tulosta
2018	1 tulos
2019	0 tulosta
2020	0 tulosta
2021	0 tulosta
2022	0 tulosta
2023	0 tulosta

BH- käyttäytymiskoe

2018	1 tulos
2019	1 tulos

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Manchesterinterrieriä on pidetty aikoinaan tuholaistorjuna, rotantappokehien mestarina ja pienriistan metsästäjänä. Valpas terrieri saattoi toimia samalla myös vahtikoirana. Kun karheaturkkista ja jykevää alkuperäistä mustanruskeaa terrieriä risteytettiin vinttikoirien kanssa, jolla saatiin aikaiseksi tyylikäs, elegantti ja nopea terrierirotu, joka saavutti suuren suosion etenkin Manchesterissa, mistä rotu sai nimensä. Tämä koira matkusti isäntiensä taskussa tai vierellä arvokkaana eläimenä ja sitä nähtiin paljon sen ajan suurkaupungeissa. Vedonlyönnin vielä kukoistaessa eläinaiheisissa otteluissa, oli manchesterinterrieri nopeimpia rotantappajia ”ratpit”issä, kehässä, johon tiputettiin säkistä sata rottaa ja koiran tuli tappaa ne mahdollisimman lyhyessä ajassa. Nykypäivän vähälukuisuudestaan huolimatta Britteinsaarilla alkuperänsä saanut manchesterinterrieri on yksi vanhimmista terriereistä. Suosion nousu tapahtui nimenomaan Manchesterin kaupungissa Iso-Britanniassa ja näin rotu sai uuden nimensä, jolla se tunnetaan tänäkin päivänä. Rotuun tuli kaksi koko muunnosta, joista pienemmän nimeksi muuntautui englanninkääpiöterrieri. Kuten monet muutkin rodut, koki manchesterinterrierereiden määrä kolauksen toisen maailmansodan aikana. Rodun uudelleen jalostus lähti käyntiin kourallisista koiria ja rodun pieni geenipooli puhuttaa tänäkin päivänä. Manchesterinterrieri ei ole koskaan ollut suosituimpien koirarotujen joukossa mutta Pohjoismaissa, etenkin Suomessa, jalostuksen taso on laadukasta ja harkittua.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Manchesterinterrieri on yhä edelleen suurelta osin vieteiltään sama koira, mihin se alun perin jalostettiin, nopea reagoimaan, toimintakykyinen, valpas ja saalisviettinen. Tämä näkyy arjessa vahtimisena ja vieraisiin ihmisiin epäluuloisesti suhtautumisessa sekä ennen kaikkea, kiinnostuksena pienriistaa kohtaan. Vauhdikas ja atleettinen manchesterinterrieri on nopea juoksija ja saalistuskäyttäytyminen tulee useimmilta luonnostaan, hyvässä ja pahassa. Suomessa saaliinsa kiinni ottavan koiran metsästys tapaa ei lain mukaisesti voida kuitenkaan hyödyntää, sillä itsenäisesti työskentelevä saalisviettinen koira ehtii useimmiten tappamaan saaliin itse ravistelemalla ennen ihmisen väliintuloa.

Useimmat manchesterinterrierit lähtevät tilaisuuden saatessaan jäniksen tai kaniinin perään, ajavat sitä hetken aikaa, luovuttaen joko saaliseläimen kadottua tai saatuaan etäisyyttä siihen runsaasti, tai pahimmassa että parhaimmassa tapauksessa, saatuaan saaliin kiinni. Joillakin manchesterinterrieriltä

löytyy myös riistaviettiä, joka tarkoittaa hajujäljen hakemista joko ilmasta tai maasta saaliin kadottua näköpiiristäkin.

Saalisviettiä voidaan tyydyttää päästämällä se juoksemaan irti turvallisessa paikassa ja käyttämällä hyväkseen vinttikoirakerhojen järjestämiä vieheteenejä paikoissa, jossa myös ei-kilpailevat rodut saavat osallistua. Koiria on helppo palkata niiden taisteluhulun myötä erilaisilla leluilla.

Kokeet

Manchesterinterrierit eivät tarvitse käyttötulosta valioituakseen eivätkä ne kilpaile näyttelyissä käyttöluokassa. Manchesterinterriereillä ei ole palveluskoiraoikeuksia.

Siitäkin huolimatta manchesterinterrieri on monipuolinen harrastuskoira, näyttelyiden lisäksi suosituimpana harrastusmuotona ollen agility. Agility on koirien esterata, jossa mitataan ketteryyttä, nopeutta ja ohjaajan taitoa käsitellä ja ohjata koira nopeatempoisella radalla. Rally-toko, erilaisilla tehtäväkylteistä rakennettu rata on noussut yhdeksi suositukseksi harrastuslajiksi kuten myös nosework . Tokossa, koirien tottelevaisuuskokeessa, kilpailee muutama koira. Muita mainittavia harrastuksia ovat viehejuoksu, mejä (metsästyskoirien jäljityskoe), hoopers, ulkomailla koiria kilpailee koiratanssissa ja koirafrisbeessa. Luonnetestin tai MH-kokeen suorittaa harvakseltaan muutama koira. Suomessa yksi manchesterinterrieri on suorittanut AD-kokeen (koirien kestävyystesti). Ulkomailla rodun edustajia on suorittanut myös BH-testin (koirien käyttäytymistesti). Suomessa BH- kokeen suorittaneita on kaksi.

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Runsaslukuisin harrastusmuoto manchesterinterriereillä on edelleen koiranäyttelyt. Vuonna 2014 suurilukuisin näyttely oli Maailman Voittaja, joka keräsi 35 aikuista rodun edustajaa, kun taas vuonna 2016 suurilukuisin näyttely oli Terri-Eri, terriereiden erikoisnäyttely, jonne osallistui 22 aikuista koira. Samaan aikaan 2014 järjestettiin myös Terriereiden erikoisnäyttely, mihin osallistui 30 aikuista manssia.

Näyttelyiden osallistumisen määrä on tasaisesti kasvanut, keskimäärin koiria ollen tätä nykyä KV-tasoisessa näyttelyssä Suomessa 5-10. Helsingin Messukeskuksessa järjestettävät Voittaja-näyttelyt vetävät erikoisnäyttelyn lisäksi eniten koiria paikalle.

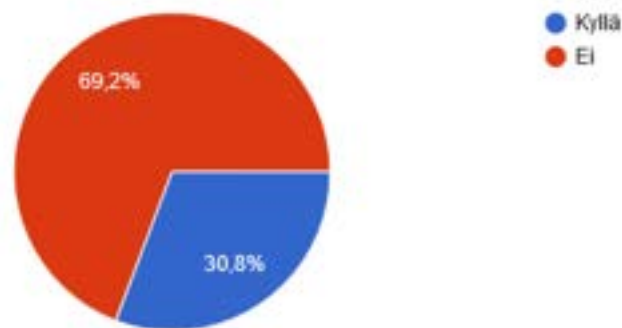
Ulkomaisilta tuomareilta on tullut kiitosta Suomen korkeasta tasosta. Valioita on paljon, vaikka tuomarointi on viime vuosina tiukentunut. Todella arkoja tai aggressiivisia koiria ei juuri enää näy näyttelykehässä, kun aikaisemmin on kuullut puhuttavan, etteivät tuomarit ole aina uskaltaneet edes koskea kunnolla koiriin niiden arvaamattomuuden takia. Luonteisiin ja käsiteltävyyteen on panostettu jalostuksessa. Manchesterinterriereitä nähdään muutamia kertoja vuodessa sijoittuvan myös ryhmäkehässä. Näyttelyiden puitteissa voidaan todeta, että manchesterinterriereiden luonteet ovat kehittyneet parempaan suuntaan, mikä taas tekee niistä toimivampia ja monipuolisempia harrastuskoiria.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Onko mielestäsi koiralla ollut eroahdistusta

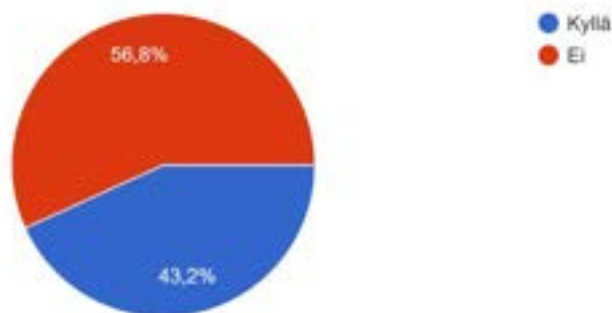
76 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n terveyskyselystä (vastaukset 2014-2017).

Onko mielestäsi koiralla ollut eroahdistusta

88 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n v.2024 tehdystä luonnekyselystä

Yksinolossa raportoidaan jonkin verran ongelmia ja eroahdistusoireita (mm. levottomuus, haukkuminen, tarpeiden teko). Oirehdinta voi liittyä myös joillakin yksilöillä myös nuoreen ikävaiheeseen. Aktiivisena ja vahtiviettisenä koirana yksinolo voi hankaloitua, mikäli manchesterinterrieri ei saa tarpeeksi aktivointia ja liikuntaa muuna aikana. Manchesterinterrieri on myös hyvin omistajaansa kiintyvä. Yksinoloa kannattaa harjoitella aivan pienestä pennusta lähtien sopivissa määrin ongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Yleisesti tilanne on hyvä. Harvoin, mutta jonkin verran raportoidaan uroksilla yliseksuaalisuutta tai nartuilla korostuneita juoksuihin liittyvää oirehdintaa tai valeraskausoireita. (Lähde: Liite, Suomen Manchesterinterrierit ry:n terveyskysely) Astumisvaikeuksia manchesterinterriereillä raportoidaan,

joskin tilanne koetaan edelleen hyväksi. Kasvattajakyselyn tulos luonnollisista astumisista: onnistuneet 64 / epäonnistuneet 9. Kasvattajakyselyn perusteella luonnollisten astutusten koetaan ehkä hieman vaikeutuneen vuosien saatossa. Uros ei astu tai narttu ei anna astua. Syyt voivat olla moninaiset, toki myös astutuksen väärä ajankohta.

Astutuksissa tulee aina suosia luonnollisia astumisia ilman tilanteeseen puuttumista, jotta astumisvaikeudet eivät perinnöllisesti lisäänty ja sukupuolivietti heikenny. Keinosiemennystä on myös syytä käyttää vain harkiten, kuten ulkomaisten koirien tai pakastesperman käytössä.

“Kennelliittojen kansainvälisen kattojärjestön FCI:n jalostussäännöissä linjataan, että keinosiemennystä ei tulisi käyttää eläimille, jotka eivät aiemmin ole lisääntyneet luonnollisesti. Kennelliiton yleinen jalostusstrategia noudattelee FCI:n linjauksia. Jalostusstrategian mukaan jalostukseen käytetään vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan. Sekä nartun että uroksen tulee olla halukas luonnolliseen astutukseen. Uroksia, jotka eivät ole aiemmin kyenneet astumaan normaalisti tai joilla on puutteellinen sukuvietti, ei tule käyttää jalostukseen keinosiemennyksen avulla.” (Lähde: Kennelliitto)

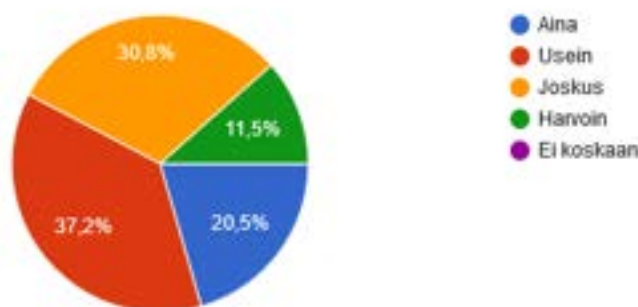
Sosiaalinen käyttäytyminen

Manchesterinterrieriä kuvaillaan varautuneeksi, se ei kuitenkaan saa olla arka tai vihainen. Manchesterinterrieriä on aikoinaan käytetty pienpetopyynnin (valppaus, reaktiivisuus, saalisvietti) lisäksi vahtikoirana ja vahtiviettiä rodusta löytyy. Käytöshäiriöistä raportoidaan jonkin verran. Suomen Manchesterinterrierit ry:n teettämän terveyskyselyn vastausten perusteella yleisin koettu häiriökäytös on ns. remmirähinä (haukulla tai murinalla reagointi toisiin koiriin tai epäilyttäviin ohikulkijoihin). Kotiin (reviirille) tulevat vieraat saatetaan ilmoittaa myös haukunnalla. Vieraita ihmisiä kohtaan saattaa esiintyä epäluuloisuutta ennen tuttavuutta, mutta aggressiivisuutta ei saisi olla. Jonkin verran uroksilla koetaan “urosmahailua” toisia uroksia kohtaan. Epävarmuus voi ilmetä haukunnalla myös esim. suurempia rotuja kohtaan. Pienten lasten nopea liikehdintä voi herättää saalistusvaistoja, jos koira ei ole tottunut lapsiin. Sosiaalistamiseen manchesterinterrierin kohdalla suositellaan vahvasti panostettavan ongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

Kasvattajakyselyn (2017, liite) perusteella luonteiden nähdään pääsääntöisesti muuttuneen parempaan ja avoimempaan suuntaan. (Arkoja tai vihaisia yksilöitä esiintyy rodussa vähemmän.)

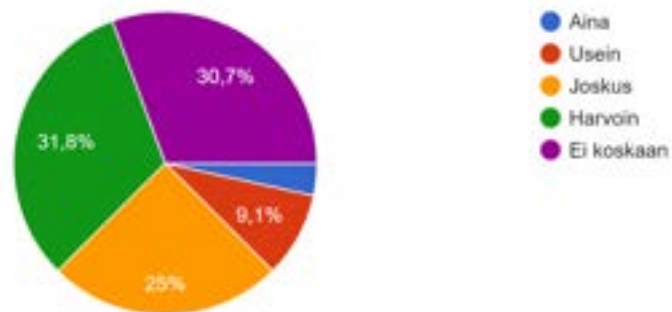
LUONNE - Koiran käytös toisia koiria kohtaan - sosiaalinen

78 vastausta

LUONNE - Koiran käytös toisia koiria kohtaan - aggressiivinen Oma arvio käytöksestä, normaalitilanteessa

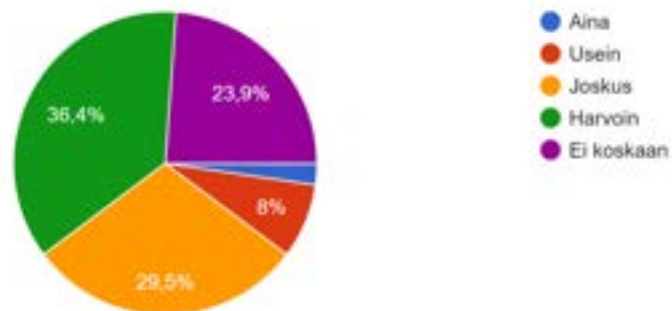
88 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n v.2024 tehdystä luonnekyselystä

LUONNE - Koiran käytös toisia koiria kohtaan - dominoiva Oma arvio käytöksestä, normaalitilanteessa

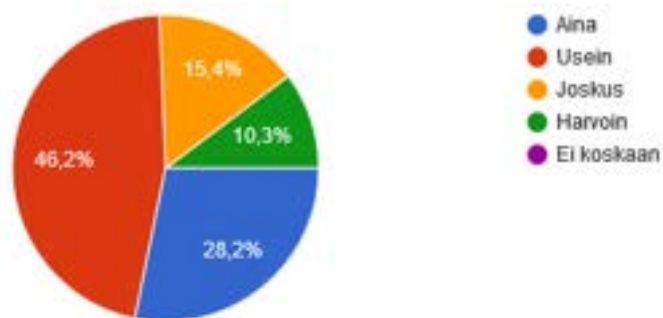
88 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n v.2024 tehdystä luonnekyselystä

LUONNE - Koiran käytös ihmisiä kohtaan - sosiaalinen

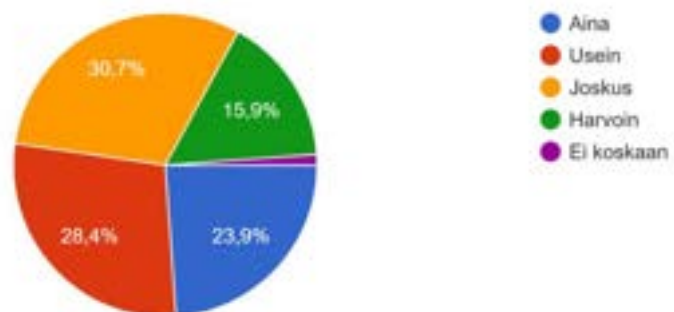
78 vastausta

Kaaviot Suomen Manchesterinterrierit ry:n terveyskysely (2014-2017)

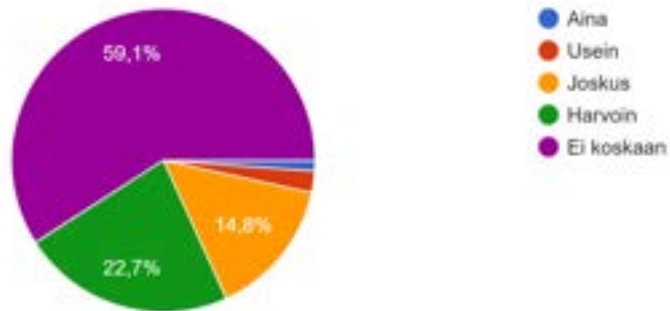
LUONNE - Koiran käytös ihmisiä kohtaan - sosiaalinen Oma arvio käytöksestä, normaalitilanteessa

88 vastausta

LUONNE - Koiran käytös ihmisiä kohtaan - aggressiivinen Oma arvio käytöksestä, normaalitilanteessa

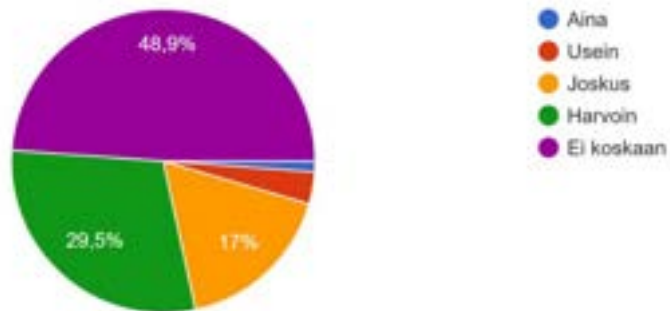
88 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n v.2024 tehdystä luonnekyselystä

LUONNE - Koiran käytös ihmisiä kohtaan - dominoiva Oma arvio käytöksestä, normaalitilanteessa

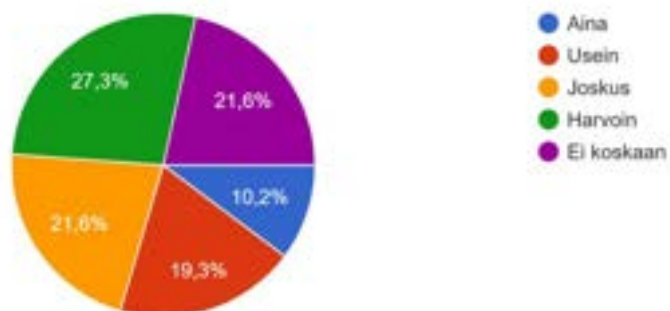
88 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n v.2024 tehdystä luonnekyselystä

LUONNE - Koiran käytös ihmisiä kohtaan - arka Oma arvio käytöksestä, normaalitilanteessa

88 vastausta

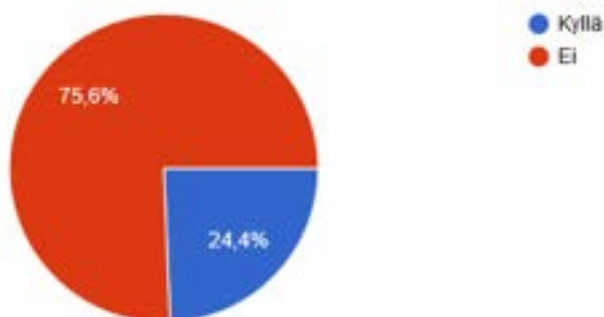

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n v.2024 tehdystä luonnekyselystä

Pelot ja ääniherkkyys

Onko koira ääni- tai paukkuarka

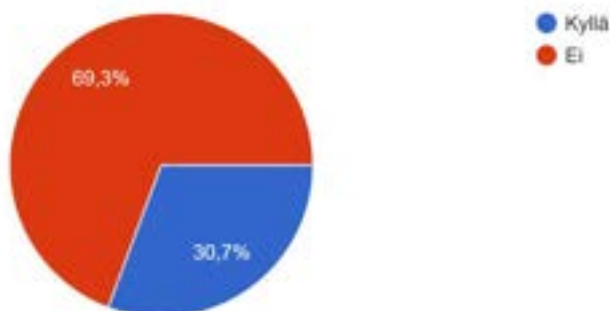
78 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n terveystarkastuksesta (2014-2017).

Onko koira ääni- tai paukkuarka

88 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n v.2024 tehdystä luonnekyselystä

Suomen manchesterinterrierit ry:n terveystarkastuksessa (2014- 2017) on raportoitu ääniherkkyyttä jonkun verran ja manchesterinterriereillä se on yleensä paukkuarkuutta, kuten kovien pamausten tai rakettien jännitystä/pelkoa.

Kommentteja 2024 tehdystä luonnekyselystä omistajien kertomana:

"Käytös vieraita kohtaan muuttui vanhetessa, alkoi vahtia vieraita ventovieraiden tullessa kylään. Nuorempana oli hyvin avoin.

Omille ja tutuille ihmisille erittäin luottavainen ja rakastava, ei dominoi. Vieraita kohtaan arka, säikky ja vihaisenkin oloinen.,

Kävelylenkillä jotkut ihmiset "hyväksyy" heti ja menee luokse, sitten on sellaisia että käy jonkun ajan kuluttua nuuhkimassa mutta pitää hajurakoa. Ei koskaan vihainen vieraitakaan ihmisiä kohtaan.

Mikäli kokee uuden, vieraan ihmisen jotenkin epäilyttäväksi, ei vaan lähesty tätä. Jää kauemmaksi

Tutuille ja perheelle ihanin sylikoira joka todellakin osallistuu kaikkeen yhteiseen tekemiseen. Nukkuu peiton alla kainalossa ja viihtyy siellä missä muutkin.

Harvey rakastaa ihmisiä ja menee melkein aina moikkaamaan ja menee vieraiden ihmisten syliin :)

Vieraita kohtaan varautuneisuutta etenkin toisella uroksella kunnes tutustui. Toinen sosiaalisempi, helpommin alkoi kaveerata. Joitain ihmisiä kohtaan varautuneisuutta, etenkin tuntemattomat ja kaikki meille pyrkivät aina kovalla haukunnalla toivotettu tervetulleiksi. Haukkuminen loppui heti jos tuttuja, jos vieraita saattoi kestää hetken ennen kuin rauhoittui. Lapsia kohtaan molemmat arkoja, sai aina vahtia tarkkaan jos oli pieniä jotka saattoivat tehdä jotain yllättävää. Kumpikaan koira ei perääntynyt tilanteista koskaan, vaikka olisi voinut mennä omaan rauhaansa. Tarve olla läsnä ja vahtia tilanteita. Oma lauma tärkein oli kummallekin. Parasta oli saada olla siellä missä omat tai tutut ihmiset.

Tutuille ihmisille täysin sosiaalinen ja kontaktiin hakeutuva ja ihmisistä myönteisesti ilahtuva/innostuva. Paikoin liian ihmiskiihtyvä ja mielistelevä/häiritsevästi kontaktia ottava. Vieraita kohtaan keskimääräistä useammin varautunut. Kotona olevien vieraiden liikkeisiin ja ääniin reagoi herkästi haukulla. Väistää yleensä vieraan kosketusta, ellei ole päässyt itse tekemään rauhassa tuttavuutta. Jos kosketukseen tähtäävä liike on yllättävä, voi reagoida voimakkaallakin haukulla. Vaikka varautuneisuutta siis on, vaihtelee vieraan kohtaaminen paljon tilanteesta riippuen (mm. missä ja missä seurassa vieras kohdataan). Toisissa tilanteissa ja paikoissa myös vieraat kohdataan sosiaalisesti ja avoimesti/ilahtuneesti.

Ensi reaktio varautunut mutta nopeasti antautuu ja ystävystyy

Aluksi tuntemattomille arka tai varautunut. Kun tutustuu, erittäin sosiaalinen.

Oman väen ja vakiovieraiden kesken hyvin sosiaalinen, mutta ensin epäluuloinen kaikkia vieraita kohtaan ja vaatii noin 10 minuuttia päättääkseen kenestä pitää tai ei pidä.

Vaatii n. Kolme kohtaamista jotta hyväksyy lähelle. Vieraita ihmisiä haukkuu ja selvästi pelkää. etsii katsekontaktia säännöllisesti. Jos kontaktin saa tekee valehyökkäyksen.

Tutuja ihmisiä rakastaa koko sydämeistä ja on maailman onnellisin kun ne näkee, mutta vieraita ihmisiä pelkää ja alkaa haukkumaan

Ei päästä vieraita lähestymään, rähjää ja tekee valehyökkäyksiä. Kestää kauan että hyväksyy ettei vieras ihminen ole uhka. Tutuja ihmisiä rakastaa ja viihtyy lähellä.

Vahtivietäinen: Kotona haukkuu vieraat ihmiset, vieraassa ympäristössä ei. Ei kuitenkaan vihainen vieraille ihmisille, enemmänkin välinpitämätön

Utelias, mutta jännittää aluksi, varsinkin lapsia.

Tuntemattomia ihmisiä yritti alistaa koko ajan pötkimällä niitä.

Uudet ja vähän nähdyt ihmiset haukutaan ja ollaan niitä kohtaan todella varautuneita.

Koira varautui jos ihminen pelkäsi koiria. Tutuille ja vieraille luonnollisesti käyttäytyville hyvin sosiaalinen koira.

Lähtökohtaisesti ei tykkää vieraista ihmisistä, omia rakastaa täysillä

Avoin ja utelias ”

Voimakkaasti ääniarkoja koiria ei tule käyttää jalostukseen, ääniarkuus on geneettisesti periytyvä ominaisuus.

”Koirat muodostavat helposti sairaalloisen pelon kovia ääniä kohtaan. Vähitellen koiran pelko yleistyy ja laajenee moniin muihinkin ääniin ja niiden kanssa yhdessä esiintyneisiin ilmiöihin.

Edelleen syntyy pentuja, jotka ovat arkoja ja pelokkaita. Koiran liiallinen pelokkuus vaikeuttaa ihmisen ja koiran välistä yhteistyötä ja elämää. Arkuus, kuten taipumusta pelokkaaseen käyttäytymiseen usein kutsutaan, on periytyvä ominaisuus. Koiran käyttäytymisestä keskimäärin 20–30 prosenttia on perittyä ja kaikki muu on opittua. Pennut matkivat emän käyttäytymistä, joten pelokas emä tartuttaa käyttäytymisensä myös pentuihin. Kasvaminen suojatussa ympäristössä vailla sopivia ärsykeitä asettaa koiralle vielä suuremman riskin. Pentujen pitäisi saada monipuolisia ja positiivisia kokemuksia kaikista sellaisista asioista, joiden kanssa ne joutuvat aikuisena elämään. Tämä koskee niin erilaisia ihmisiä ja eläimiä kuin myös liikennettä, ihmisvilinää sekä äkillisiä ja yllättäviä ääniä. Koiran käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa opettamalla koira sietämään asioita, joita se muutoin pelkäisi.

Sisäsyntyistä pelkotaipumusta ei saada millään terapialla poistettua. Äänipelosta kärsivää koira on siis tuettava, vaikka se olisi terapialla saatu ääniin reagoimattomaksi.”

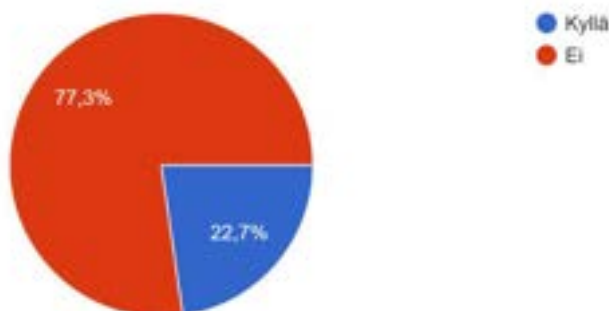
(Lähde: Kennelliitto / Hankikoira.fi, teksti: ell. Nina Menna)

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Edellä mainittuja käytöshäiriöitä epäillään joskus liittyvän myös ikäkausiin. Nuorena aktiivinen, valpas ja tarkkaavainen manchesterinterrieri on täynnä tarmoa ja käytösongelmia voi herkemmin esiintyä. Vanhemmiten manchesterinterrieri yleensä rauhoittuu ja tasapainottuu huomattavasti, pysyen kuitenkin aktiivisena ja leikkisänä.

Onko mielestäsi koiralla ollut käytöshäiriöitä

88 vastausta

Kaavio Suomen Manchesterinterrierit ry:n v.2024 tehdystä luonnekyselystä

Kysymykseen annettiin lisäksi vapaasti teksti tilaa mihin sai kuvailla millaisia käytöshäiriöitä, on ollut tai on;

“Reaktiivinen ja varautunut vieraita ihmisiä kohtaan

Käytös vieraita kohtaan huonoa

Remmirähjäys/toisen koiran ohittaminen. Tätä saatu työstettyä tosi loistavasti eteenpäin!

Dominoiva, remmirähjä

Vaikea vetää raja rodun ominaispiirteille ja käytöshäiriölle.

Käytös johtuu toki monesta tekijästä ja monia asioita on pystytty työstämään koulutuksen kautta paremmaksi. Lisäksi moni käytös johtuu ihan luonnollisista syistä ja on ymmärrettäviä rodun käyttötarkoituksen vuoksi. Kipukäyttäytymisen merkitystä on myös vaikea täysin arvioida. Vaikka "käytöshäiriö" onkin siis mielestäni kaikinpuolin vaikeasti määriteltävä termi, on seuraavia haastavia käytöksiä esiintynyt koiran elinaikana: voimakas kodin vahtikäyttäytyminen, remmirähinä, koirakiittymys/-lukittautuminen, voimakas häiriöherkkyys, eroahdistus (pieni), ihmisreaktiivisuus (kuvattu tarkemmin aiemmassa vastauksessa), terävyys jännittävissä käsittelytilanteissa, yliseksuaalisuus (ennen kastrointia).

Ennen kastrointia ei "alistunut" millään, ei edes sisä siisteyteen, ei ollut mitään tapaa saada komentoja perille. Kastroinnin jälkeen herkut alkoi kiinnostaa ja sitä kautta sai opetettua tavat ja temput

Pelko aggressio

Koira reagoi tummiin pukeutuneisiin miehiin.

Pelkää vieraita ihmisiä

Remmirähjäystä, tummiin pukeutuneille ihmisille sekä kovaäänisille ulkomaalaisille normaalia voimakkaampi haukkuminen satunnaista polkupyöräilijöiden jahtausta

Aggressiivista käytöstä ihmisiä ja koiria kohtaan.

Koira on 1,5 vuotias, onko siis mörköikä vai mikä, mutta tällä hetkellä on arka ja varautunut melkein kaikkeen mikä ulkona liikkuu, jos ei ole tuttu. Haukkuu niin koirat ja ihmiset joita ei tunnista ohitusten aikana

Pissaa sänkyyn tai vaatekasaan. Yleensä enteilee juoksujen alkamista.

Remmirähjäämistä, häiriöherkkyttä, resurssiaggressiivisuutta

Tyynyn yms. nylkytystä

Koira oli kyllä varsin reaktiivinen.

Pentuna söi omaa kakkaansa. Nykyisin koiralla saattaa olla ihmeellisiä pelkoja, esim. ei uskalla kävellä vaikka suoraan lattiaa pitkin jonkin asian luo, vaan kiertää pitempää reittiä.

Hyökkäsi kerran suuna päänä vanhempieni pentukoiran kimppuun, kun he erehtyivät tuomaan sen kotiin yllättäen. Puri tiukasti pentua, eikä ymmärtänyt tämän alistumista (toki puolusti ehkä reviiriään). Onneksi pennulla oli mukava turkki, joten mitään hirvittävää tuhoa ei saanut kuitenkaan aikaan.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Manchesterinterrierillä on hyvin terve rakenne ja normaalissa tilanteessa ongelmia ei ole.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Joillakin yksilöillä liiallinen varautuneisuus, epäluuloisuus, aggressiivisuus tai liiallinen arkuus.

SKL:n kuolinsyytilastossa 4 % on lopetettu käytös- tai käyttäytymisongelmien vuoksi. Keski-ikä lopetetuilla on n. 4,5 vuotta. Yleisin maininta on salakavaluus tai arvaamattomuus, joka näyttää esiintyvän melko nuorena lopetettujen koirien ongelmana.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Ongelmia syntyy, kun luonteen ominaisuudet kehittyvät liikaa ääripäihin ja korostuvat yksilöissä tai arkojen tai aggressiivisten koirien käyttäminen jalostuksessa. Jalostuksessa on huomioitava yhdistelmissä ja suvuissa luonteen ominaisuuksia ja liiallisia piirteitä (aggressiivisuus/arkuus) omaavia yksilöitä ei sovi käyttää jalostukseen.

On myös muistettava terrieriin jalostetut ominaisuudet voivat luoda haasteita. Mahdollisten ongelmien syntyyn on mahdollista puuttua ennaltaehkäisevästi huomioiden tarpeellisen sosiaalistamiseen ja haluttujen taitojen kouluttamiseen. Aktiivinen ja reaktiivinen koira tarvitsee aktivointia ja lepoa sopivissa määrin. Kasvattajien on hyvä tuoda esiin manchesterinterrierin ominaisuudet kaikkine puolineen ja korostaa sosiaalistamisen tärkeyttä, jotta koirat päätyvät sopiviin koteihin ja pennunostaja saa oikeanlaisen kuvan rotuominaisuuksista ja osaa varautua ongelmien ennaltaehkäisyyn.

Luonteen

jalostaminen

Eri roduissa pyritään erityyppiseen koiraan ja lisäksi monissa roduissa jalostusvalintoihin vaikuttavat myös rodunomaiset käyttöominaisuudet. Osa roduista on esimerkiksi keskimäärin vilkkaampia ja energisempiä, osa rauhallisempia. Osa on sosiaalisesti kiinnostuneempia niin vieraista ihmisistä kuin koiristakin, toiset ovat välinpitämättömpiä. Samankin rodun harrastajien keskuudesta löytyy erilaisia toiveita ja käsityksiä koiran hyvästä luonteesta, eivätkä kaikki kasvattajat siis välttämättä pyri täysin yhtenäiseen tavoitteeseen. Tämä on yksi syy siihen, miksi luonteen jalostaminen on haastavaa.

Luonneominaisuuksien periytymisasteet jäävät joskus alhaisiksi. Syynä tähän voi olla mm. taustalla vaikuttavien geenien suuri määrä, ympäristötekijöiden voimakas vaikutus tai ominaisuuden arvioinnin tai mittaamisen vaikeus. Luonneominaisuuksienkin arviointi on parhaimmillaan, kun se tehdään mahdollisimman puolueettomasti ja luotettavasti (objektiivisesti) ja kun on määritelty miten ja mitä ominaisuuksia tulisi arvioida (eli arviointi on standardoitua). Perimän vaikutus sekä toivottaviin että epätoivottaviin luonneominaisuuksiin on arvioinnin haasteistakin huolimatta merkittävä ja niihin voidaan siis vaikuttaa jalostuksella. Esimerkiksi erilaisten pelkojen periytyminen on jopa voimakasta. Jalostuspäätösten tukena kasvattajien on hyvä käyttää tietoa koiran itsensä lisäksi myös sisaruksista, vanhemmista ja mahdollisista aiemmista jälkeläisistä. Luonneominaisuuksien valintaa voitaisiin helpottaa indeksien avulla samoin kuin esimerkiksi lonkkanivelen kasvuhäiriön kohdalla, mutta tällä

hetkellä niitä käytetään terveysjalostuksen lisäksi lähinnä metsästyskoirien käyttöominaisuuksien parantamiseen.

Kennelliiton jalostusstrategian mukaan jalostukseen käytettävällä koiralla on oltava hyvä hermorakenne ja rodunomainen toimintakyky, jotta sen todennäköisyys periyttää jälkeläisilleen jokapäiväistä elämää hankaloittavia ja hyvinvointia alentavia luonneominaisuuksia, kuten arkuutta, on mahdollisimman pieni. Liialliset pelot tai aggressiiviset reaktiot eivät ole toivottuja missään rodussa. Koira voi pelästyä yksittäisissä epätavallisissa tai yllättävissä tilanteissa, mutta jos tällaiset tilanteet saavat koirat jatkuvasti pelokkaaksi tai vihaiseksi sen normaaliarjessa tai koiralla ei ole kykyä käsitellä ja palautua kiihtyneistä tunteistaan, pitää se tulkita liialliseksi reagoinniksi. Nykyisessä yhteiskunnassa on myös huomioitava, että suurimman osan koirista tulee kyetä hyväksymään tietty määrä sosiaalista vuorovaikusta tavallisesti käyttäytyvien vieraiden ihmisten kanssa.” (Lähde: Kennelliitto)

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Manchesterinterriereiden ensimmäinen PEVISA-ohjelma on hyväksytty vuosille 2026-2030

Pentujen vanhemmilla tulee olla astutushetkellä voimassa oleva silmätarkastuslausunto sekä voimassa oleva sydänauskultaatiolausunto, jotka eivät ole 36 kk vanhempia. Sydänauskultaatiolausunto tulee olla annettu koiran täytettyä 12kk ja mikäli sivuääni kuuluu tulee sydämen ultraäänitutkimus olla suoritettuna ennen astutusta. Jos koiralla on todettu ultraäänitutkimuksessa mitraaliläppävuoto, sulkee se koiran pois jalostuksesta. Ensisijaisesti vastustettava sydänsairaus on mitraaliläppävuoto.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Sydämen sivuääni

Sydämen sivuäänellä tarkoitetaan poikkeavaa virtausääntä sydämessä.

Sivuääni arvioidaan asteikolla 1–6. Sivuaääni diagnosoidaan auskultoimalla (kuuntelemalla); se voi olla synnynnäinen, jonkin sairauden aiheuttama tai vanhuuden tuoma sydänlihaksen heikentyminen. Sydämen toimintaa ja rakennetta voidaan tutkia tarkemmin myös ultraäänitutkimuksella.

Vuosina 2015-2024 virallisia sydäntutkimustuloksia lausuttiin 151 manchesterinterrierille. 143 koiralla ei todettu sivuääniä, 8 sivuääni kuuluu. Osalle koirista on tehty virallinen sydämen ultraäänitutkimus sivuäänien vuoksi. Näitä tuloksia ei näy kennelliiton yhteenvedossa. Löydös ultraäänitutkimuksessa on lähes aina mitraaliläppävuoto.

Mansseille tehdään auskultointeja, mutta kovin nuorella iällä, keskimäärin 1-3 vuotiaana. On vain satunnaisia yksilöitä, joiden sydäntutkimukset on uusittu myös vanhempana, noin 4 – 5 vuotiaana, mutta myös 6 ja 9-vuotiaat terveysydämiset löytyvät. On hyvä, että joitakin on tutkittu myös jo ikääntyneinä. Jalostuskoirien sydäntutkimukset tulee uusida 36kk välein, jotta mahdollisten ongelmien ilmenemistä saataisiin kartoitettua. Myöskin jalostuskäytön jälkeen olisi hyvä uusida vielä auskultaatio vanhemmalla

iällä. Runsaasti jälkeläisiä omaavien koirien pentuja on auskultoitu vähän, joten todellista tilannetta ei pysty pelkästään jalostuskoirien nuorella iällä saaduista tuloksista tarkastelemaan.

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3	Yhteensä
2015	18	18	0	0	0	18
2016	13	12	0	1	0	13
2017	13	13	0	0	0	13
2018	24	23	1	0	0	24
2019	12	10	0	1	1	12
2020	12	12	0	0	0	12
2021	14	12	0	2	0	14
2022	16	14	2	0	0	16
2023	13	13	0	0	0	13
2024	16	16	0	0	0	16
Yht.	151	143	3	4	1	151
%		94,7	2,0	2,6	0,7	

Silmäsairaudet

Osan koirien silmäsairauksista tiedetään olevan perinnöllisiä. Tämä tieto on saatu joko pitkäaikaisten silmätarkastusten ja sukutauluanalyysien tai geenitutkimuksen ja DNA-testien avulla. Silmäsairauden oletetaan olevan perinnöllinen myös jos sitä rodun kansallisissa tai kansainvälisissä tietokannoissa esiintyy paljon (>1 % tutkituista tai vähintään 5 yksilöä 5 vuodessa tai yli 50 sairasta yksilöä ylipäätään), jos sitä esiintyy rodussa enemmän kuin muissa roduissa, esiintyvyys rodun sisällä kaiken kaikkiaan lisääntyy tai on suurempaa sukulaiskoirissa, muutosten ilmenemisikä ja eteneminen on samanlaista kaikilla sairastuneilla ja/tai on samankaltaista kuin samassa sairaudessa jossain toisessa rodussa ([Koirien perinnölliset silmäsairaudet ja niiden tutkiminen | Suomen Kennelliitto](#)). Perinnöllisen taustan omaavia silmäsairauksia on koirilla erittäin paljon, mutta manchesterinterrierillä niitä ei ole juurikaan todettu. On kuitenkin suositeltavaa, että varsinkin kasvattajat testauttaisivat jalostukseen käyttämiä koiriaan näiden perinnöllisten silmäsairauksien varalta. Mikäli perinnöllisiä silmäsairauksia havaitaan, ei näitä yksilöitä tule käyttää jalostukseen, muutoin kuin erittäin painavista syistä, jolloin on uroksen/nartun valinnassa käytettävä huolellista harkintaa.

Jotta tietoa perinnöllisten silmäsairauksien esiintymisestä ja mahdollisesti periytymismallista saataisiin, suosittaa ECVO silmätarkastusten tekemistä seuraavasti:

- jalostukseen käytettävät eläimet: vuosittain

- muut: 3-4 kertaa elämässä, esim. 1, 3, 6 ja 9 -vuotiaana. ([Koirien perinnölliset silmäsairaudet ja niiden tutkiminen | Suomen Kennelliitto](#))

Kaikkiaan vuosina 2011-2024 tutkituista manchesterinterriereistä 207:llä ei ole todettu perinnöllisiä silmäsairauksia. Rodun tilanne on silmäsairauksien osalta erinomainen.

Vuosi	Tutkittu	Terveitä
2011	13	13
2012	17	17
2013	16	16
2014	22	22
2015	16	16
2016	16	16
2017	14	13
2018	24	24
2019	15	14
2020	15	13
2021	11	11
2022	13	12
2023	15	13
2024	8	8

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
<u>Distichiasis, todettu</u>	1	1
<u>Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia</u>	207	169
<u>Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, Epäilyttävä</u>	1	1
<u>Kortikaalinen katarakta, Todettu</u>	3	3
<u>Lasiaisen rappeuma, Todettu</u>	2	2
<u>Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, Todettu</u>	1	1
<u>Silmämuutosten vakavuus, Lievä</u>	3	3

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Manchesterinterrieri on todettu Suomessa terveystarkastusten ja tutkimusten tulosten perusteella olevan vailla yleistyneitä, herkästi kuolemaan johtavia, vakavia sairauksia. Rodun terveyden tila on edelleen erinomainen. Tilannetta on kuitenkin seurattava ja tilastoitava tarpeellisin tutkimuksin ja jalostuksellisin

suositukseen, jotta meillä on tulevaisuudessakin todistettavasti mahdollisimman terve rotu eikä sairaudet pääse yleistymään rodussa salakavalasti.

Manchesterinterriereillä huomioitavia sairauksia

Von Willebrandin tauti

Koirien yleisin verenvuotosairaus. Tällöin koiran elimistöstä puuttuu von Willebrand -tekijä. Verihiutaleet eivät kiinnity normaalisti verisuonien sisäseinämiin. Sairaus voi aiheuttaa verenvuotoa virtsaan, nenäverenvuotoa, kuolleena syntyviä pentuja ja leikkauksissa lisääntyviä pikku vuotoja. Suuret vuotavat haavat voivat tyrehtyä huonosti. Sairautta esiintyy 3 eri muotoa, manchesterinterrieri sairastaa tyypin 1 sairautta eli kyseisen proteiinin määrä on alentunut.

Sairaus diagnosoidaan DNA-geenitestillä ja tulos ilmoitetaan Kantaja, Sairas, Terve. Suomen manchesterinterrierit ry:lle ilmoitettujen testitulosten (71 tulosta) mukaan n. 18% kannasta on kantajia sairaudelle.

On autosomaalisesti periytyvä eli pennun tulee saada tauti molemmilta vanhemmilta. Jalostustoimikunta suosittaa, ettei testattua sairasta ja sairasta (Affected & Affected) tai sairasta ja kantajaa (Affected & Carrier) paritettaisi. Käytettäessä kahta kantajaa (Carrier & Carrier) on tarkkaan harkittava yhdistelmän riskit ja tiedotettava niistä pennunostajia, sekä mahdollisuuksien mukaan testattava pennut taudin varalta ennen luovuttamista. Jalostustoimikunta suosittelee, että jalostukseen käytettävät manssit testataan vWd- taudin varalta tehtävällä geenitestillä. Testi suositellaan tehtävän, mikäli jalostukseen käytettävän koiran sukupuussa ei ole tiedossa kolmeen sukupolveen vWd- testattua koiraa. Jalostustoimikunta ylläpitää erillistä listaa vWd- testatuista mansseista, tällä hetkellä vielä yhdistyksen nettisivuilla. Jalostustoimikunta toivoo, että tuloksia toimitetaan toimikunnan tietoisuuteen. Kasvattajan tulisi aina käytettäessä muuta kuin vWD-vapaita vanhempia (Clear & Clear) kertoa pennunostajille mahdolliset riskit sekä liittää sairaudesta kertova tietopaketti myyntisopimukseen. (vanha JTO).

Patellaluksaatio

Patellaluksaatio tarkoittaa tilannetta, jossa polvilumpio (patella) lähtee pois paikaltaan kokonaan tai osittain reisiluun päällä olevasta telaurasta. Luksaatiolle altistaa takajalan virheasennot sekä matalat telaurat. Huonojen polvien katsotaan olevan perinnöllistä, jota useat geenit säätelevät.

Luksaatiot jaetaan neljään asteeseen vian vakavuuden perusteella. Asteikkona käytetään Putnamin asteikkoa, jossa 0 on puhdas ja 4 leikkausta vaativa vika, jolloin lumpio ei kestä enää paikoillaan.

Manssien terveystilanne patellaluksaation osalta on suorastaan erinomainen.

Vuosi	0	1	2	3	4	operoitu	Yhteensä
2011	12	0	0	0	0	0	12
2012	21	0	0	0	0	0	21
2013	16	0	0	0	0	0	16
2014	17	0	0	0	0	0	18
2015	19	0	0	0	0	0	19
2016	12	0	0	0	0	0	12
2017	13	0	0	0	0	0	13
2018	25	0	0	0	0	0	25
2019	16	0	0	0	0	0	17
2020	12	0	0	0	0	0	12
2021	13	0	0	0	0	0	13
2022	17	0	0	0	0	0	17
2023	14	0	0	0	0	0	14
2024	7	0	0	0	0	0	7
Yhteensä	214	0	0	0	0	0	216

Kasvainsairaudet

Kasvaimia on kahta eri tyyppiä; hyvä- tai pahanlaatuinen. Kasvaintyyppi voidaan varmistaa vain patologin tekemästä tutkimuksesta joko koepalasta tai ohutneulanäytteestä. Yleisimpiä kasvaimia ovat mm uroksilla kiveskasvaimet ja nartuilla nisäkasvaimet. Kasvain voi kehittyä mihin tahansa koiran elimistössä; verenkiertoon, luihin, sisäelimiin tai ihoon. Kasvaimet voivat lähettää etäpesäkkeitä esimerkiksi keuhkoihin. Ennuste riippuu paljon kasvaimen tyypistä, kasvupaikasta sekä mahdollisesta hoidosta (kokonainen poisto, lääkkeellinen hoito, sädehoito). Kennelliiton virallisissa tilastoissa on ilmoitettu 29 manchesterinterrierin kohdalla kuolinsyiksi jonkinlainen kasvain.

Mastsolukasvaimet

Mastsolukasvain on koiran yleisin ihokasvain ja toiseksi yleisin koirilla tavattavista pahanlaatuisista kasvaimista. Yleisyydestään huolimatta koiran mastsolukasvaimista on tällä hetkellä saatavilla hyvin niukasti suomenkielistä tietoa.

Mastsolukasvain saa alkunsa elimistön mast- eli syöttösoluista. Valtaosa mastsolukasvaimista sijaitsee ihossa, mutta niitä voi esiintyä myös muualla elimistössä. Ihon mastsolukasvainten ulkonäkö vaihtelee huomattavasti ja saattaa muistuttaa mitä tahansa ihomuutosta. Mastsolukasvainta ei siksi koskaan voida diagnosoida pelkän ulkonäön perusteella. Sen sijaan kasvaimesta otetun ohutneulanäytteen avulla mastsolukasvain on helppo tunnistaa soluliman rakkuloidensa ansiosta. Mastsolun biologinen käyttäytyminen vaihtelee suuresti ja tärkein ennusteeseen vaikuttava tekijä on mastsolukasvaimen histologinen luokka. Mastsolukasvaimet jaetaan histologisessa luokituksessa hyvin, kohtalaisesti ja huonosti erilaistuneisiin. Hyvin erilaistuneiden kasvainten riski lähettää etäpesäkkeitä on n. 10% ja kohtalaisesti erilaistuneiden riski lähettää etäpesäkkeitä vaihtelee matalasta kohtalaiseen. Huonosti erilaistuneet mastsolukasvaimet ovat biologisesti aggressiivisia ja lähettävät usein etäpesäkkeitä. Suurin osa mastsolukasvaimista lähettää etäpesäkkeitä ensin paikallisiin imusolmukkeisiin ja sieltä edelleen maksaan ja pernaan. Mastsolukasvainten ensisijainen hoito on kirurginen poisto laajoin marginaalein.

Manchesterinterrierillä on raportoitu jonkin verran esiintyvän mastsolukasvaimia.

Kutaaninenhistiosytooma

Histiosytoomakasvaimen aiheuttaa ihosolujen epänormaali kasvu. Se on muodoltaan pyöreä ja selkeärajainen ja siksi siitä käytetään myös nimeä ihon pyörösolukasvain. Histiosyytti tarkoittaa kudostensyöjäsolua.

Histiosytoomakasvain voi tulla minkä ikäiselle koiralle tahansa. Tavallisimmin niitä kuitenkin tulee alle kolmevuotiaille koirille. Sukupuolella ei ole väliä. Nuorella koiralla histiosytooma-kasvain löytyy yleisimmin koiran päästä, kaulasta tai korvaledistä. Mutta ne voivat ilmestyä mihin tahansa muuhunkin kehon osaan. Iäkkäämmillä koirilla ne ilmestyvät pään lisäksi melko yleisesti myös tassuihin.

Tyypillistä histiosytoomakasvaimille on että ne kasvavat nopeasti. Ne ovat muodoltaan pieniä, pyöreitä ja karvattomia. Toisinaan ne saattavat tulehtua ja märkiä, mutta yleensä ne ovat kivuttomia. Pääasiassa ne ilmestyvät yksitellen, mutta joissain tapauksissa saattaa ilmetä useampikin kasvain samaan aikaan.

Kasvaimen voidaan antaa elää oma elämänsä loppuun asti tai ne voidaan poistaa kirurgisesti jos ne ovat sellaisessa paikassa että ne haittaavat koiraa. Tulehtunutta ja märkivää ihokasvainta voidaan hoitaa antibiootein. Histiosytoomat eivät yleensä uusiudu siihen kohtaan mistä ne on poistettu kirurgisesti, mutta muualle niitä voi toki tulla.

Manchesterinterrierillä esiintyy jonkin verran kutaanista histiosytoomaa.

Harvoin tai yksittäistapauksissa esiintyneitä sairauksia

IMHA: immuunivälitteinen hemolyttinen anemia.

Yksi yleisimmistä anemian aiheuttajista koirilla. Primaarisessa elimistö alkaa tuntemattomasta syystä tuhota punasoluja, sekundaarisessa taustalla esimerkiksi kasvainsairaus tai vakava infektio. IMHA:lle tyypillistä on kohtalainen tai vakava anemia, hemolyysi (punasolujen hajoaminen), joka voi aiheuttaa mm verivirtsaisuutta. IMHA on autoimmuunisairaus, joka voi puhjeta täysin varoittamatta. Vaatii aina hoitoa, kuolleisuus suuri etenkin sairauden alkuvaiheessa, jos hoitoon ei ehditä ajoissa.

AIHA: autoimmuunihemolyttinen anemia.

Koiran elimistö alkaa muodostaa vasta-aineita omia punasoluja vastaan. Näin voi käydä ilman erityistä syytä tai sitten esimerkiksi joidenkin hyönteismyrkköjen aiheuttaman myrkytyksen sivuvaikutuksena. Luuytimessä syntyy uusia punasoluja, mutta niiden vapautuessa elimistöön elinikä on lyhyempi. Koirasta tulee vaisu ja se voi pyörtyä aivojen hapenpuutteen takia. Haavat vuotavat paljon ja paranevat hitaasti. Vaatii hoitoa ja vaste lääkitykseen yleensä kohtalainen/hyvä. Johtaa hoitamattomana kuolemaan.

SLO: Symmetrical lupoid onychodystrophy on autoimmuunisairaus, joka heikentää ja vaurioittaa koiran kynsiä. Kynsistä voi tulla kumimaiset, ne vaurioituvat helposti sekä kynsivallit voivat tulehtua nopeasti. Koiraa voi muuten olla täysin oireeton. Yleensä sairaus huomataan vasta kun kynnet ovat jo vaurioituneet toistuvasti. Diagnoosin varmistamiseksi kynsi pitää tutkia histologisella tutkimuksella, jonka suorittaa patologi. Tauti puhkeaa yleensä keski-ikäen ylittäneillä koirilla. Sairautena SLO on koiralle inhottava, mutta ei henkeä uhkaava. Toistuvat kynsivallien- tai verikynnen tulehtuminen voi johtua jatkuvasta kosteasta kasvualusta; koiraa nuolee itse tassujaan tai tassut jäävät märäksi ulkoilun takia. Bakteerit viihtyvät kosteassa. Tulehdus voi edetä luuhun asti hoitamattomana ja johtaa varpaan amputaatioon. Parantavaa hoitoa SLO:hon ei tällä hetkellä tunneta. Kynnen kasvua ja rakennetta voidaan tukea antamalla biotiinia ja sinkkiä sekä huolehtia tietysti muuten tasapainoisesta ruokavaliosta. Kynnet tulee pitää mahdollisimman lyhyenä, jotta traumaperäistä repeämistä tai katkeamista ei tapahtuisi niin helposti.

IBD: (inflammatory bowel disease) Koiran tulehduksellinen suolistosairaus.

Sairaus, jolloin ruuansulatuskanavan (suoliston) seinämiin kertyy tuntemattomasta syystä paljon tulehdussoluja aiheuttaen kroonisen suolistotulehduksen. Oireina pitkittynyt ripuli, oksentelua ja tästä johtuva painon menetys. Diagnosoidaan yleensä "viimeisenä vaihtoehtona", kunhan muut ripulin

aiheuttajat (allergia, loiset, vierasesine) on suljettu pois. Vaatii lopulliseen diagnoosiin koepalan suolistosta. Sairaus on hoidettavissa tarkalla lääkityksellä ja ruokavaliolla, parannuskeinoa ei ole.

Hypothyreoosi; kilpirauhasen vajaatoiminta.

Kilpirauhanen ei eritä tarpeeksi tyroksiini-hormonia. Vajaatoiminta heikentää aineenvaihduntaa, jolloin koira lihoo, passiivisuus ja viluisuus lisääntyvät. Karvan laatu voi huonontua ja iho voi pigmentoitua liikaa. Yleensä vanhenevan koiran sairaus, joka vaatii päivittäisen lääkityksen.

Hypertyreoosi; kilpirauhasen liikatoiminta.

Kilpirauhanen erittää liikaa tyroksiinia. Oireet ovat päinvastaiset kuin vajaatoiminnasta, koska liikatoiminta kiihdyttää aineenvaihduntaa. Koira voi laihtua, läähättää kuumissaan sekä olla levoton. Liikatoiminta voi liittyä myös kilpirauhasessa olevaan kasvaimeen. Hallittavissa lääkityksellä, joka laskee kilpirauhasarvoja.

Addison; hypoadrenokortisismi, lisämunuaiskuoren vajaatoiminta.

Lisämunuaiskuori muodostaa liian vähän hormoneja (kortikosteroideja ja mineralokortikoideja). Veressä on tällöin tavanomaisesta alhaisempi natriumpitoisuus ja korkeampi kaliumpitoisuus. Kliinisesti koirassa todetaan velttoutta, lihasheikkoutta ja pitkittyneitä ripuli- ja/tai oksennus jaksoja. Hoitamattomana eliniänodote lyhenee. Nuorten ja keski-ikäisten koirien sairaus, jota hoidetaan päivittäisellä lääkityksellä. Jos natrium/kalium-tasot pääsevät elimistössä laskemaan liian alas, vaatii koira välitöntä tehohoitoa. Tällöin puhutaan Addisonin kriisistä.

Cushing; hyperadrenokortisismi, lisämunuaiskuoren liikatoiminta.

Lisämunuaisten kuorikerros muodostaa liikaa kortisolihormonia. Yleensä taustalla lisämunuaisten liikakasvu/hyväläatuinen kasvain tai lisämunuaista säätelevän aivolisäkkeen kasvain. Diagnoosi voi viedä vuosia, sillä oireet yksilökohtaisesti laajoja ja moniselitteisiä. Tavanomaisesti vanhenevien ja vanhojen koirien sairaus, jota hoidetaan päivittäisellä lääkityksellä.

Munuaisten vajaatoiminta

Munuaisten toiminta vaikuttaa elimistössä usealla tavalla. Munuaiset poistavat osaltaan elimistön vieras- ja kuona-aineita, säätelevät nestetasapainoa, osallistuvat luuston, punasolujen muodostuksen ja mm. Veren normaalin hyytymisen säätelyyn. Munuaisvian antaessa sairauden oireita on suuri osa munuaisista jo menetetty.

Munuaissairauksia ilmenee suhteellisen yleisesti koirilla ja niitä tavataan useimmiten vanhemmilla eläimillä. Kun sairas eläin on nuori koira tai pentu, on kyseessä synnynnäinen munuaissairaus.

Kroonisen munuaisvian oireita ovat mm. painonmenetys, ruokahaluttomuus, väsymys, oksentelu, runsas juominen ja virtsaaminen. Koirien verinäytteestä tutkittavat ns. munuaisarvot, mm. urea ja kreatiniini, ovat normaalia korkeammat. Koirat ovat usein myös anemisia ja ne menettävät virtsaan valkuaista. Elimistöön voi kerääntyä nesteitä ja turvotuksia, potilaalla voi myös olla verenvuototaipumus munuaisvian vuoksi.

Munuaissairaus diagnosoidaan useimmiten virtsa- ja verikokeella. Virtsakoe näyttää, että munuaisten virtsan suodattamiskyky on alentunut. Virtsassa nähdään usein myös lievä proteiinin esiintyminen. Verikokeessa näkyy tavallisesti alhainen hemoglobiini (anemia). Urea- ja kreatiniini- arvot, ns. munuaisarvot, jotka koostuvat valkuaisaineiden haitallisista hajoamistuotteista, ovat koholla.

Suomessa manchesterinterriereillä tiedetään olevan jonkin (yksittäistapauksia) verran, onneksi kuitenkin vielä vähäisessä määrin, munuaisten vajaatoimintaa. Tiedossa on, että Englannissa on kuollut hyvin nuorena useita mansseja, joiden kuolinsyynä on ollut munuaisten vajaatoiminta. Englannissa tiedetään olevan kehitteillä geenitesti sairauteen. Jalostustoimikunta suosittelee, että nuorella iällä diagnosoidut

munuaisten vajaatoimintaa sairastavat manchesterinterrierit, menehdyttyään, lähetettäisiin Eviralle tutkittavaksi, jolloin munuaisten vajaatoiminnan laatu selviäisi. Jalostustoimikunta toivoo, että tieto saatettaisiin myös yhdistyksen käyttöön.

Kaikkiaan seitsemälle (4,5%kuolleista) manchesterinterrierille on merkitty kennelliiton kuolinsyy tilastoon munuaisten vajaatoiminta, joista yhdelle manchesterinterrierille on kirjattu kuolinsyyksi patologin tutkimuksen jälkeen membranoproliferatiivinen glomerulonefriitti.

Manchesterinterriereillä todettuja vikoja

Hammaspuutokset

Hammaspuutokset ovat koirilla yleisiä ja yleensä perinnöllisiä, mutta niiden periytymismekanismeja ei tunneta.

Yleisimmin vika on hampaiden määrässä tai sijainnissa. Yleisimmin puuttuvia hampaita ovat ensimmäiset ja toiset välihampaat sekä kolmannet alaposkihampaat.

Hammaspuutokset ovat tavallisimpia pysyvissä hampaissa kuin maitohampaissa ja osa niistä saattaa johtua puhkeamattomista hampaista. Maitokulmahampaiden irtoamattomuus estää toisinaan pysyvien kulmahampaiden kasvamisen oikeille paikoilleen. Koiran kasvaessa ja hampaiden vaihtuessa voi pysyviä hampaita jäädä puuttumaan. Puutokset voivat olla yksittäisiä tai niitä voi olla useita.

Hammasvicioista ei yleensä ole haittaa koiran elämälle.

Ei ole ollut perusteltua suositella koirien poistamista jalostuksesta hammaspuutosten vuoksi, mutta suositellaan käytettävän hammaspuutoksen omaavalle yksilölle jalostuksessa täyden hampaiston omaavaa koiraa.

Rodussa esiintyy harvakseltaan hammaspuutoksia.

Purentaviat

Manchesterinterrierillä tulee olla leikkaava purenta (saksipurenta).

Alapurenta; alaleuka on yläleukaa pidempi, jolloin koiran yläetuhampaat asettuvat alaetuhampaiden taakse. Vaikeammissa tapauksissa sekä ylä- että alaetuhampaat voivat pureutua vastakkaiseen ikeneen aiheuttaen kivuliaan painauman. Myös kulmahampaat voivat asettua väärin alapurennan takia. Hoitona oikomisahoito tai painavien hampaiden poisto eläinlääkärin harkinnan mukaan.

Yläpurenta: yläleuka on alaleukaa huomattavasti pidempi.

Alakulmahampaat painavat ikeneen tai kitalakeen: Tällaisen purentavian syynä on yleensä kapea ja lyhyt alaleuka ja/tai alakulmahampaiden liian pysty asento (linguoversio). Vikaa pidetään perinnöllisenä, mutta periytymiskaavaa ei tunneta. Ongelmana on kitalakeen tai yläikeneen aiheutuva pehmytosa vaurio, joka aiheuttaa koiralle kipua ja voi pahimmillaan johtaa avanteen muodostumiseen nenäonteloon asti (oronasaalifisteli). Purentaongelman hoito on aina yksilöllinen ja esimerkiksi valokuvien perusteella on vaikea arvioida purentaa kunnolla. Hoidon ennuste on sitä parempi, mitä varhaisemmassa vaiheessa ongelmaan päästään puuttumaan.

Purentavikoja on raportoitu olevan muutamilla manchesterinterrierillä.

Kivesviat

Kivesvikoja on monenlaisia, tavallisinta on kryptorkismi, piilokiveksisyys. Tämä tarkoittaa sitä, että täysikasvuisen uroksen kiveksistä toinen tai molemmat eivät sijaitse normaalilla paikalla kivespussissa,

vaan ovat joko vatsaontelossa tai nivusissa. Kryptorkismitaipumus periytyy molemmilta vanhemmilta, mutta ilmenee tietysti vain urospennuissa. Periytymistä säätelee luultavasti usea eri resessiivinen geeni, ja ilmiössä voidaan tavata monia eri asteita. Monorkismi, yksikiveksisyys on kivesvika, jolloin toinen kives puuttuu täysin.

Napatyrä

Napatyrä tarkoittaa synnynnäistä vikaa vatsanpeitteiden sulkeutumisessa. Tällöin lievimmillään vähän vatsaontelon rasvaa tukeutuu navan kohdalta ihon alle tyräksi. Vakavammissa tapauksissa jopa suolia pääsee reiän kautta ulos vatsaontelosta. Vatsaontelon seinämään voi jäädä reikä traumaattisen napanuoran katkeamisen tai napatulehduksen seurauksena, mutta usein kyseessä on perinnöllinen vaiva.

Napatyrä periytyy todennäköisesti polygeenisesti. Napatyrä voi lievimmillään parantua itseksensä, suuret tyrät vaativat kirurgisen korjauksen. Napatyriä raportoidaan harvoin eikä koiria suositella käytettäväksi jalostukseen.

Anaalirauhastulehdus,

anaalirauhasfisteli

Koirilla on peräaukon molemmilla puolilla sijaitsevat anaalirauhaset. Rauhaset erittävät voimakkaan hajuista eritettä, joilla koira merkkää ympäristöään. Anaalirauhasten tulisi tyhjentyä normaalisti ulostamisen yhteydessä. Lisäksi ne saattavat tyhjentyä kun koira pelästyy, hyppää tai on rentoutunut. Koiralla peräsuolen ja anuksen (peräaukon) sairaudet ovat melko yleisiä ja anaalirauhas sairaudet ovat niistä yleisimmät.

Anaalirauhasvaivoja esiintyy kaiken ikäisillä ja kaiken rotuisilla koirilla, kuitenkin pienikokoisilla koirilla niitä esiintyy enemmän kuin suuremmilla lajitovereilla. Anaalirauhasvaivat aiheuttavat koirilla moninaisia oireita, kuten tenesmusta eli ulostuspakkoa, istumishaluttomuutta, takajalkojen ontumista, anaalialueen nuoleminen tai pureminen ja siitä johtuva kostea ihottuma, anaalialueen toistuvaa tuijottelua, peräpään vetäminen maata vasten, hännän jahtaamista, puhjenneen anaalipaiseen eritettä anaalialueella, jonkun muun kehon alueen pakonomainen nuoleminen, luonteen muutosta, hännän asennon muutos (häntä ei nouse pystyyn normaaliin asentoon), liikkumisrajoitteisuutta, joillakin jopa "halvaantumista" ja pystyyn hyppäämistä kuin olisi neulalla pistetty. Kroonisissa tapauksissa saattaa esiintyä ihottumaa peräpeilin, vatsan, kainaloiden ja lantion alueella sekä varpaanväleissä.

Anaalirauhasten aiheuttaessa koiralle vaivaa ovat rauhaset useimmiten turvonneet ja kosketusarat. Rauhasen koko on yleensä suurentunut jos ne tuntuvat ihon läpi tunnusteltaessa. Joko toinen tai molemmat rauhaset voivat olla suurentuneet viimeksi mainitun ollessa yleisempi. Toispuoleinen suurentuminen liittyy useimmiten anaalipaiseeseen.

Anaalirauhasten vaivat voidaan jakaa kolmeen tyyppiin:

*anaalien täyhtyminen

*anaalirauhastulehdus

*paiseen muodostus.

Anaalirauhas sairauksien syy on tuntematon. Anaalirauhasten eritystoiminnan taso vaihtelee yksilöittäin. Yksilöt, jotka tuottavat suuria määriä paksua eritettä ja joilla on epänormaalin ahdas anaalirauhasen poistotiehyt, on suurempi riski kehittää anaalirauhas sairaus. Syiksi on epäilty eritteen koostumuksen muutosta, sopimatonta ravintoa, jatkuvasti pehmeää ulostetta, äkillistä ripulia, anaalirauhasten erittävien solujen ylitöimintää, liikunnan puutosta ja pienten ja/tai lihaviin koirien anaalialueen heikkoa lihaskuntoa. Lisäksi nuorilla nartuilla on huomattu olevan suurentunut riski kehittää anaalivaivoja 1 – 3 viikkoa juoksuaikojen jälkeen. Mikäli anaalit eivät tyhjene tarpeeksi usein, alkaa erite käydä, tulee

sekundaarinen bakteeritulehdus ja paise alkaa muodostua. Jos tulehdusprosessia ei hoideta ajoissa, voivat anaalirauhaset fistelöityä (puhjeta) ihon läpi. Eläinlääkäri voi määrätä hoidoksi antibioottia ja kipulääkettä, pahasti tulehtuneet anaalirauhaset täytyy huuhdella anestesiassa. Anaalirauhaset voidaan tarvittaessa poistaa kirurgisesti.

Manchesterinterriereissä on useitakin tapauksia, joilla on havaittu olevan anaalirauhas ongelmaa.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Alla olevasta taulukosta käy ilmi rodun yleisimmät kuolinsyyt, jotka omistajat ovat ilmoittaneet. Yksittäisiä kuolinsyitä on esimerkiksi immunologiset sairaudet ja virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaudet. Suurimpana kuolinsyynä rodulla on kasvainsairaus, vanhuus ja lopetus ilman selkeää diagnoosia.

Kuolinvy	Keskim. elinikä	Yhteensä
<u>Hengitystiesairaus</u>	6 vuotta 0 kuukautta	2
<u>Henkitorven rakennepoikkeus, trakealoppa</u>	10 vuotta 9 kuukautta	1
<u>Kuuhkotulehdus</u>	1 vuotta 4 kuukautta	1
<u>Immunologinen sairaus</u>	3 vuotta 3 kuukautta	1
<u>Immuunihemolyttinen anemia, IMHA, AIHA</u>	3 vuotta 3 kuukautta	1
<u>Kasvainsairaudet, syöpä</u>	10 vuotta 2 kuukautta	30
<u>Hermoston kasvain</u>	11 vuotta 9 kuukautta	1
<u>Ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain</u>	9 vuotta 5 kuukautta	2
<u>Kasvainsairaudet, syöpä</u>	10 vuotta 6 kuukautta	9
<u>Lymfoma, imusolmukevyö</u>	9 vuotta 6 kuukautta	5
<u>Maksan, munuaisten tai suoliston kasvain</u>	10 vuotta 2 kuukautta	5
<u>Muu kasvainsairaus</u>	10 vuotta 4 kuukautta	2
<u>Pennun, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain</u>	10 vuotta 6 kuukautta	4
<u>Utarekasvain, nisäkasvain</u>	8 vuotta 0 kuukautta	1
<u>Virtsarakon kasvain</u>	11 vuotta 0 kuukautta	1
<u>Kuollut ilman sairauden diagnosoitua</u>	12 vuotta 7 kuukautta	7
<u>Lopetus ilman sairauden diagnosoitua</u>	10 vuotta 6 kuukautta	16
<u>Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriön vuoksi</u>	4 vuotta 5 kuukautta	6
<u>Muu käytösongelma</u>	8 vuotta 0 kuukautta	1
<u>Salakavaluus tai arvaamattomuus</u>	2 vuotta 9 kuukautta	4
<u>Sisäsiestevälikkeet</u>	7 vuotta 6 kuukautta	1
<u>Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus</u>	10 vuotta 5 kuukautta	6
<u>Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus</u>	12 vuotta 3 kuukautta	1
<u>Muu maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus</u>	10 vuotta 1 kuukautta	5
<u>Muu sairaus, jota ei ole listalla</u>	8 vuotta 2 kuukautta	4
<u>Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma</u>	0 vuotta 6 kuukautta	1
<u>Silmäsairaus</u>	9 vuotta 8 kuukautta	1
<u>Silmänpainetauti, glaukoma</u>	9 vuotta 8 kuukautta	1
<u>Sisäeritysrauhasten sairaus</u>	13 vuotta 8 kuukautta	1
<u>Muu sisäeritysrauhasten sairaus</u>	13 vuotta 8 kuukautta	1
<u>Sydänsairaus</u>	3 vuotta 8 kuukautta	2
<u>Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta</u>	5 vuotta 4 kuukautta	1
<u>Synnynnäinen sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö</u>	2 vuotta 1 kuukautta	1
<u>Tapaturma tai liikennevahinko</u>	5 vuotta 7 kuukautta	12
<u>Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)</u>	14 vuotta 4 kuukautta	32
<u>Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus</u>	8 vuotta 2 kuukautta	4
<u>Munuaisten vajaatoiminta</u>	8 vuotta 2 kuukautta	4
<u>Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu</u>	9 vuotta 4 kuukautta	27
<u>Kaikki yhteensä</u>	10 vuotta 2 kuukautta	152

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Keskimääräinen pentuekoko on pysynyt vuosina 2014-2023 noin neljässä pennussa/pentue.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	47	28	52	24	36	45	22	33	41	27
Tuparit	4	3		3	4	5	1	1		4
Rekisteröinnit yht.	51	31	52	27	40	50	23	34	41	31
Pentuet	9	7	12	6	9	9	7	7	9	6
Pentuekoko	5,2	4,0	4,3	4,0	4,0	5,0	3,1	4,7	4,6	4,5
Kasvattajat	9	5	9	5	7	7	7	7	4	4

Astumisvaikeudet

Astumisvaikeuksia manchesterinterriereillä raportoidaan vähän. Kasvattajakyselyn perusteella luonnolliset astumiset ovat ehkä hieman vuosien saatossa vaikeutuneet. Uros ei astu tai narttu ei anna astua. Syitä voi olla mm. uroksen heikentynyt lisääntymisvietti, luonteen pehmeys tai nartulla terävyys, väärä astutusajankohta (yleisin oletettu syy) tai yhdistelmän sopimattomuus (koiran luonnollinen valinta).

Tiinehtymisvaikeudet

Tiinehtymisvaikeuksia manchesterinterriereillä on hyvin vähän. Kasvattajakyselyssä (2017) on raportoitu joitain yksittäistapauksia.

Synnytysongelmat

Synnytysongelmia ei juuri ole. Muutamassa yksittäistapauksessa pentu on voinut juuttua synnytyskanavaan, jolloin on jouduttu turvautumaan keisarinleikkaukseen.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Ongelmia pentujen hoidossa nartuilla ei ole juuri lainkaan. Vain yksittäistapauksina, eivätkä ongelmat ole olleet pysyviä. Mm. imetys-/ maidontuotanto-ongelmaa alkuun, joka on saatu toimimaan.

Pentukuolleisuus

Pentukuolleisuutta esiintyy manchesterinterriereillä hyvin vähän. Kasvattajakysely sisältää vastauksia 6 kpl, Pentueita 69 kpl ja pentuja 239 kpl; näissä vastauksissa raportoituja kuolleita pentuja on 1 kpl.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Synnyynnäisiä vikoja, kuten kehityshäiriötä ja huuli- ja kitalakihalkioita on esiintynyt vain muutamina yksittäistapauksina.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Manchesterinterrierillä ei ole sairauksille tai lisääntymisongelmille altistavia anatomisia piirteitä.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Rotumääritelmä: Manchesterinterrieri

Hyväksytty: FCI 10.1.2011

Kennelliitto 15.6.2011

Alkuperämaa: Iso-Britannia

KÄYTTÖTARKOITUS: Terrieri.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 3 terrierit

-Alaryhmä 1 suuret ja keskikokoiset terrierit

-Käyttökoetulosta ei vaadita.

YLEISVAIKUTELMA:

Tiivis- ja terverakenteinen, tyylikäs ja voimakas.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:

Innokas, tarkkaavainen, iloinen ja reipas; älykäs ja uskollinen.

PÄÄ:

Kallo: Pitkä, litteä, kapea, tasainen ja kiilamainen. Poskilihakset eivät ole korostuneet.

Kirsu: Väriltään täysin musta.

Kuono: Silmien alta täyteläinen ja kirsua kohti kapeneva.

Huulet: Tiiviit.

Leuat / hampaat / purenta: Leuat ovat suorat. Täydellinen ja säännöllinen leikkaava purenta ts. yläleuan etuhampaat peittävät tiiviisti alaleuan etuhampaat. Hampaat ovat leukoihin nähden kohtisuorassa.

Silmät: Suhteellisen pienet, säkenöivät, väriltään tummat, mantelinmuotoiset, eivät ulkonevat.

Korvat: Pienet ja V:n muotoiset. Taitekohta on selvästi kallon ylälinjaa korkeammalla. Korvien kärjet taittuvat pään myötäisesti silmien yläpuolelle.

Kaula: Melko pitkä ja lavoista päätä kohti kapeneva. Niskalinja on hieman kaartuva. Ei löysää kaulanahkaa.

RUNKO:

Lyhyt.

Lanne: Hieman kaartuva.

Rintakehä: Kylkiluut ovat kaareutuneet.

Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva kohoava.

Häntä: Lyhyt, tyvestään paksu ja kärkeä kohti oheneva. Hännän kiinnitys liittyy sulavasti selkälinjaan. Häntä ei saa nousta selkälinjan yläpuolelle.

RAAJAT:

Eturaajat:

Etuosaa kapea ja syvä. Lavat: Sileät ja viistot.

Kynnärvarret: Eturaajat ovat täysin suorat, hyvin rungon alle asettuneet ja pituudeltaan oikeassa suhteessa runkoon.

Etukäpälät: Pienet ja vahvat, muodoltaan soikeahkot. Varpaat ovat hyvin kaareutuneet.

Takaraajat:

Vahvat ja lihaksikkaat, eivät pihtikintuiset eivätkä käpälät käännä sisään.

Polvet: Hyvin kulmautuneet.

Takakäpälät: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET:

Suorat, vapaat ja tasapainoiset. Eturaajojen askel on maatavoittava ja takaraajojen työntö voimakas.

KARVAPEITE:

Karva: Pinnanmyötäinen, sileä, lyhyt, kiiltävä ja tiivis.

Väri: Pikimusta syvän mahonginpunaisiin merkein, jotka ovat jakaantuneet seuraavasti: Päässä kirsu ja kuononselkä ovat pikimustat, muu kuono on kirsuun asti punaruskea. Pieni punaruskea merkki kummassakin poskessa ja kummankin silmän yläpuolella. Väriä on myös alaleuassa ja kurkussa muodostaen V:n muotoisen kuvion. Raajat ovat polvesta alaspäin punaruskeat. Varpaissa on mustat siveltimenvettoa muistuttavat viirut, ja aivan käpälän päällä on selvä musta täplä, ns. peukalonjälki. Takaraajojen sisäpuoli on punaruskea, mutta muuttuu mustaksi polven kohdalla. Hännän alapuoli ja ”peräpeili” ovat punaruskeat, ”peräpeili” on kuitenkin mahdollisimman kapea, jotta häntä peittää sen. Rinnassa on kummallakin puolella pieni punaruskea merkki. Punaruskea väri takaraajojen ulkosivuilla (ns. breeching) ei ole toivottavaa. Missään tapauksessa punaruskea ja musta väri eivät saasekoittua keskenään, vaan niiden välisen rajan tulee olla selvä.

KOKO:

Ihannesäkäkorkeus: Urokset 41 cm. Nartut 38 cm.

VIRHEET:

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus.
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.

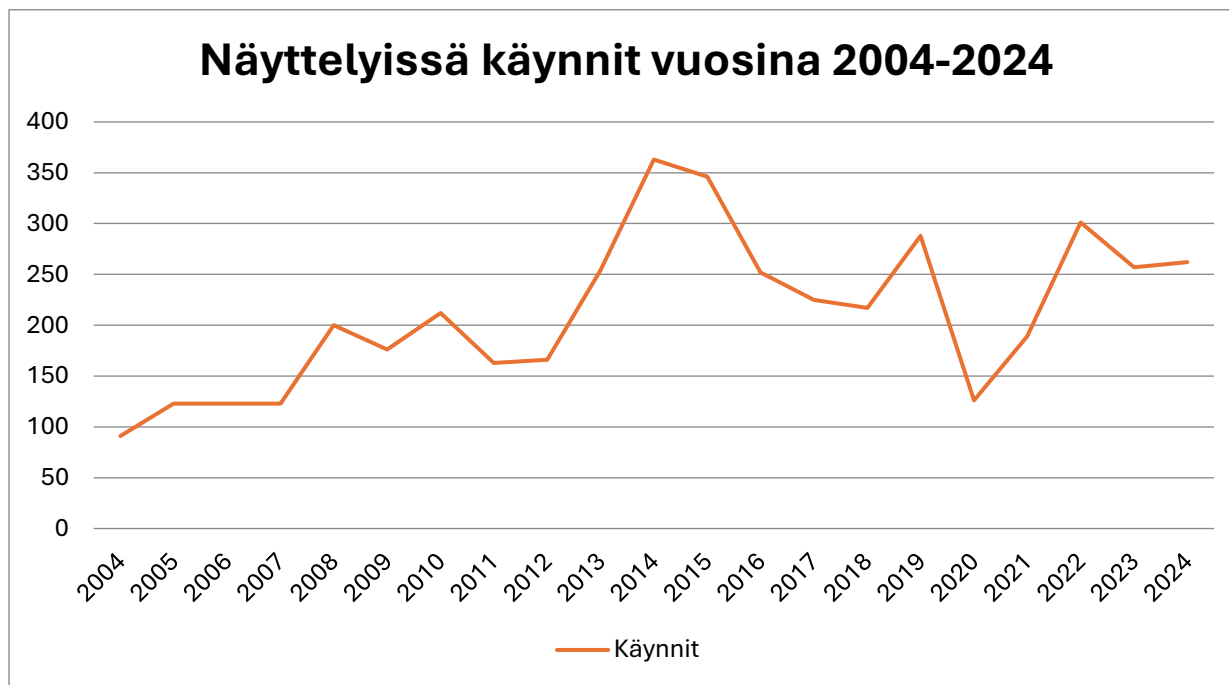
HUOM.

Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Oheisessa taulukossa manchesterinterriereiden tulokset näyttelyissä vuosina 2015-2024 ja sen alla näyttelyissä käynnit suhteessa näyttelyiden lukumäärään vuosina 2015-2024.

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	78% (492 tulosta)	18% (116 tulosta)	3% (18 tulosta)	0% (0 tulosta)	1% (5 tulosta)	0% (1 tulosta)	632 tulosta
Nuorten luokka	80% (210 tulosta)	17% (44 tulosta)	3% (8 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	263 tulosta
Avoin luokka	69% (246 tulosta)	25% (89 tulosta)	6% (22 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	357 tulosta
Käyttöluokka	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Valioluokka	93% (692 tulosta)	5% (39 tulosta)	1% (9 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (1 tulosta)	741 tulosta
Veteraaniluokka	91% (427 tulosta)	8% (38 tulosta)	1% (4 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	470 tulosta
Yhteensä	84% (2067 tulosta)	13% (326 tulosta)	2% (61 tulosta)	0% (2 tulosta)	0% (5 tulosta)	0% (2 tulosta)	2463 tulosta

Rodun koirien jalostustarkastukset

Rotuyhdistys on järjestänyt muutaman jalostustarkastuksen vuosien varrella, näistä ei ole kertynyt merkittävää tilastoa. Jalostustarkastuksia rotuyhdistys pyrkii järjestämään tulevaisuudessa säännöllisesti ja tulokset niistä tullaan tallentamaan yhdistyksen käyttöön.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Manchesterinterrieri on tiivis, notkearunkoinen. Se on urheilullinen ja lihaksikas, sekä hienostuneesta ja sirosta olemuksestaan huolimatta erittäin vahvarakenteinen. Yleisvaikutelman tulee olla tyylikäs ja

voimakas. Pään tulee olla litteä, kapea, tasainen ja kiilamainen. Manchesterinterrierin ilmettä leimaa tummat mantelin muotoiset silmät, hyvin asettuneet ja taittuneet v:n muotoiset korvat sekä pinnanmyötäinen, sileä, kiiltävä ja tiivis musta karvapeite mahonginpunaruskein merkein.

Näppärän kokonsa vuoksi se sopii erinomaisesti niin kaupunkiin kuin maallekin: ihannesäkäkorkeus uroksilla on 40 – 41 ja nartuilla 38 cm.

Alkuperäinen käyttötarkoitus manchesterinterriereillä on ollut pienpetojen pyynti maanpäällä eli ns. ”rottakoira”. Nykyään manchesterinterrierin pääasiallinen käyttötarkoitus on seura- ja harrastekoira, mutta ulkomuodossakin on säilyttävä alkuperäiset ominaisuudet. Ulkomuotonsa puolesta manchesterinterrieri sopii moneen lajiin. Erityisessä suosiossa on ollut agility, johon manssi sopii mainiosti atleettisuutensa ja ketteryytensä vuoksi. Myös rally-toko on alkanut kasvattaa suosiota manssien keskuudessa.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Manchesterinterrieri on säilynyt hyvin rotutyypillisenä eikä ongelma-kohtia ole yleistynyt rodussa.

Manchesterinterriereiden kanta on Suomessa ulkomuodollisesti täysin vertailukelpoinen maailmanlaajuisesti. Suurin osa Suomessa kasvatetuista manchesterinterriereistä on rotutyypiltään oikeita. Suurin vaihtelu rodun sisällä on koirien koossa ja koon kasvun ollen suurin uhka ulkomuodolle. Nartut voivat olla 35 cm – 43 cm säkäkorkeudeltaan ja urokset 39 cm – 48 cm säkäkorkeudeltaan. Jalostuksessa tulisi pyrkiä vakiinnuttamaan koko lähelle rotumääritelmän kokoa, säkäkorkeus nartut 38 cm ja urokset 41 cm. Koon vaihtelusta huolimatta rodulle tyypilliset ominaispiirteet ja tyyppi ovat säilyneet.

Koon ja rakenteen lisäksi manchesterinterrierin ilmettä leimaa tummat mantelisolmät, hyvin asettuneet ja taittuneet korvat sekä karvapeite ja sen väritys. Jonkin verran on ilmennyt harvaa karvapeitettä, värimerkkien puutetta sekä pysty- ja ruusukorvia.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi
2020-2025

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi
2004-2009

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Tavoite:

Rodun populaatio on maailmanlaajuisesti pieni. Jalostukseen tulee käyttää koiria mahdollisimman monipuolisesti ja välttää yksittäisten koirien liiallista käyttöä, jotta perinnöllinen vaihtelu säilyy harvinaisen rodun pienessä geenipoolissa. Yhteistyön tekeminen kasvattajien välillä on tärkeää ja avoimuus haasteistakin on hyvin toivottavaa. On taattava rodun henkinen ja fyysinen hyvinvointi ja jatkuvuus käyttämällä jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti terveitä ja hyväluonteisia koiria.

Tulos:

Rodun jalostuspohja on säilynyt hyvänä. Runsas tuontikoirien määrä ja oikeat jalostusyksilöiden valinnat ovat edesauttaneet sukusiitosasteen positiivisessa kehityksessä. Jalostukseen käytettyjen koirien määrä on säilynyt samalla tasolla.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet

Tavoite:

Manchesterinterrieri on säilyttänyt alkuperäisiä luonneominaisuuksia. Luonteen kuvaus: aktiivinen ja valpas, iloinen ja reipas, älykäs ja uskollinen. Manchesterinterrieri on omiin ihmisiin kiintyvä ja voi olla vieraita kohtaan varautunut, mutta se ei saa olla vihainen tai arka. Luonteet ovat kehittyneet avoimempaan suuntaan, arkoja tai aggressiivisia yksilöitä on rodussa nykyään vähemmän. Luonteiden kehittyminen parempaan suuntaan tekee niistä toimivampia ja monipuolisempia harrastuskoiria, alkuperäisiä käyttööminaisuuksia terrierinä tulee vaalia. Manchesterinterrierit ovat vauhdikkaita, ketteriä ja toimeliaita. Kasvattajien tulee kiinnittää erityistä huomiota jalostuskoirien luonteisiin. Manchesterinterrierin tulisi tuki säilyttää omalaatuinen luonteensa terrierinä, mutta myös sen pitäisi pysyä myös yhteiskuntakelpoisena koirana.

Tulos:

Manssien omistajille tehdyn käyttäytymisen ja luonteen kyselyn perusteella manssien luonne on pysynyt ennallaan tai jopa hieman mennyt parempaan suuntaan. Manssit ovat nykypäivänä avoimempia ja sosiaalisempia.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoite:

Manchesterinterrierillä on todettu Suomessa terveyskyselyiden ja tutkimusten tulosten perusteella olevan vailla yleistyneitä, herkästi kuolemaan johtavia, vakavia sairauksia. Rodun terveyden tila on edelleen erinomainen, kun tarkastellaan tutkittuja koiria (kennelliitto). Tutkimuksia suositellaan vähintään kaikille jalostukseen käytettävälle koirille, mutta myös koirille, joita ei käytetä jalostukseen, jotta rodun todellinen tila tulee esiin. Rodun tilannetta on edelleen seurattava ja tilastoitava tarpeellisin tutkimuksin ja jalostuksellisin suosituksin, jotta meillä on tulevaisuudessakin todistettavasti

mahdollisimman terve rotu eikä sairaudet pääse yleistymään rodussa salakavalasti. Kasvattajakyselyn (2017, liite) perusteella luonnollisten astutusten onnistuminen koetaan rodussa edelleen hyväksi, mutta hieman vaikeutuneen vuosien saatossa. Astutuksissa tulee aina suosia luonnollisia astumisia ilman tilanteeseen puuttumista, jotta astumisvaikeudet eivät perinnöllisesti lisäänty ja sukupuolivietti heikenny. Keinosiemennystä on syytä käyttää vain harkiten, ei lisääntymishaluttomille tai kyvyttömille koirille.

Tulos:

Rodun terveydentila on pysynyt erinomaisena tarkastelujakson aikana.

Ulkomuoto

Tavoite:

Manchesterinterrieri on säilynyt hyvin rotutyyppillisenä eikä ongelmakohtia ole yleistynyt rodussa.

Suurin uhka ulkomuodolle on koon kasvu, joka tulee huomioida jalostuksellisissa tavoitteissa. Ihannesäkäkorkeus uroksilla on 40 – 41 ja nartuilla 38 cm. Manchesterinterrieri on tiivis, notkearunkoinen. Se on urheilullinen ja lihaksikas, sekä hienostuneesta ja sirosta olemuksestaan huolimatta erittäin vahvarakenteinen. Yleisvaikutelman tulee olla tyylikäs ja voimakas. Pään tulee olla litteä, kapea, tasainen ja kiilamainen. Manchesterinterrierin ilmettä leimaa tummat mantelinmuotoiset silmät, hyvin asettuneet ja taittuneet v:n muotoiset korvat sekä pinnanmyötäinen, sileä, kiiltävä ja tiivis musta karvapeite mahonginpunaruskein merkein.

Tulos:

Ulkomuodon tilanne on pysynyt korkealuokkaisena. Tarkastelujakson aikana n.83% kaikista näyttelykäynneistä on koira palkittu laatuarvostelulla Erinomainen.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Jalostuksen ulkopuolella jää n. 75% käytettävissä olevista koirista.

Jalostussuosittelujen ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

PEVISAA ei ole ollut edellisellä ohjelmakaudella. Jalostussuosituksissa havaittiin päivitettävää, joten suositukset ovat päivitetty tähän ohjelmaan tavoitteiden mukaisiksi. Rodulle haetaan PEVISA -ohjelmaan liittymistä tulevalle ohjelma kaudelle.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
Tavoitteena säilyttää rodunomaisuus luonteessa. Avoimuus ja sosiaalisuus ovat tärkeitä ominaisuuksia nykypäivänä rodulle. Rodunomainen pidätyväinen luonne ei saa korostua liikaa. Kaikenlainen pelokkuus, arkuus ja/tai aggressiivisuus ei ole toivottavaa. 1. Luonteen ja käyttäytymisen testaamisen lisääminen erityisesti jalostukseen käytettävien koirien osalta.	Yhdistys kannustaa menseja osallistumaan testeihin, kuten Luonnetestit, MH-kuvaus ja käyttäytymisen jalostustarkastus Luodaan menseille ihanneprofiili käyttäytymisen jalostustarkastukseen ja järjestetään tarkastuksia.

Terveys ja lisääntyminen	
Tavoitteet	Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
Tavoitteena on säilyttää hyvä terveystilanne rodussa. 1. Tavoitteena on kasvattaa suositeltujen terveystutkimusten määriä: - Erityisesti jalostukseen käytettävien koirien terveystutkimukset myös vanhempana. - Ei jalostukseen käytettävien koirien terveystutkimusten määrää tulisi lisätä - Rodun populaatiossa eniten jalostukseen käytettyjen koirien jälkeläisiä tulisi saada enemmän terveystutkimuksiin. 2. Tavoitteena säilyttää lisääntymisen osalta rodun erinomainen tilanne, jossa astutukset ovat luonnollisia, tiinehtyvyysaste on korkea, synnytykset sujuvat ilman komplikaatioita ja pennut ovat elinvoimaisia.	- PEVISA-ohjelman voimaantulo - Yhdistys miettii kannustimia terveystutkimukseen - Yhdistys suorittaa opastusta ja neuvontaa terveystutkimuksista ja mahdollisesti järjestää joukkotarkastuksia. - Yhdistys kerää tietoa manssien lisääntymisestä kasvattajilta.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
1. Tavoitteena on säilyttää rotumääritelmän mukainen liioittelematon ”peruskoiran” ulkomuoto.	- Yhdistys järjestää jalostustarkastuksia, valistaa ja kouluttaa kasvattajia.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
Tavoitteena on säilyttää nykyinen pienelle rodulle laaja jalostuspohja ja pyrkiä kasvattamaan sitä. Tavoitteena on pienentää yksittäisten koirien jalostuskäytön määriä ja käyttää laajasti jalostusmateriaalia hyödyksi.	Seurataan jalostuspohjan kehittymistä ja puututaan ongelmiin tarvittaessa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostukseen käytettävien koirien vähimmäisvaatimukset, joilla yhdistelmä saa rotuyhdistyksen puollon:

Terveys

- Jalostukseen tulee käyttää vain rodunomaisia, rakenteeltaan käyttötarkoitukseensa soveltuvia koiria.
- Siitokseen käytettävän koiran tulee olla fyysisesti ja psyykkisesti mahdollisimman terve.
- Koiralla tulee olla astutushetkellä virallinen lausunto silmä -tarkastuksesta. Virallinen silmätarkastus tulee tehdä ennen ensimmäistä astutusta ja uusia koiran kolmen vuoden välein. (PEVISA)
 - Silmäsairauksien raja- arvo: jos löytyy kipua tuottava tai aikaisin (esim.5-6 vuotiaana) sokeuttava silmäsairaus, ei koira pidä käyttää jalostukseen.
- Polvitarkastusta tehdessä on tutkimushetkellä koiran oltava vähintään 12kk:n ikäinen. Alle kolmevuotiaalle (3) koiralle tehty tutkimus on voimassa kaksi (2) vuotta lausuntopäivästä. Yli kolmevuotiaalle koiralle annettu lausunto on voimassa pysyvästi.
 - Polvituloksen ollessa 1/1, koiralla tulee käyttää 0/0 tuloksen saanutta koira.
 - Polvituloksen ollessa huonompi kuin 1/1, koira ei pidä käyttää jalostukseen.
- Koiralla tulee olla astutushetkellä tehtynä virallinen sydänkuuntelu
 - Jos sydäimestä kuuluu sivuääniä, sydän pitää tutkia ultraäänellä. Jos ultraäänitutkimuksessa ei löydy rakenteellista vikaa, niin siitä tulee toimittaa ko. lausunto, jolloin koira voi pentupörssin suositusten mukaisesti käyttää jalostukseen.

- Jos koiran sydäimestä löytyy rakenteellista vikaa, silloin jalostuksen vähimmäisehdot eivät täyty, eikä pentuja voi ilmoittaa pentupörssiin.
- Muihin sairauksiin liittyen, jos koiralla todetaan sen elämän laatua heikentävä tai kuolemaan johtava sairaus, ei koiraa pidä käyttää jalostukseen.
- Sairaana koiran mahdollisia jälkeläisiä voisi käyttää vain harkiten ja sukusiitosaste tulee olla 0 seitsemän polven mukaan laskettuna.
- Yhdistys suosittelee ettei jalostukseen käytettävällä koiralla ole hammaspuutoksia. Mikäli on, tulee kyseisellä koiralla käyttää täyden hampaiston omaavaa koiraa.
- von Willebrand verenvuototaudin osalta yhdistelmän tulee olla seuraavan kaavion mukainen, jolla estetään sairaiden pentujen syntyminen
 - terve – terve
 - terve – kantaja
 - terve – sairas
 - terve – tuntematon

Ulkomuoto

- Koiralla tulee olla yhdestä virallisesta näyttelystä vähintään näyttelytulos EH (erittäin hyvä).

Ulkomaalainen koiraa

- Mikäli jalostuksessa käytetään ulkomaalaista koiraa, suositellaan siihen samoja pentuvälityksen vähimmäisvaatimuksia kuin suomalaista koiraa käytettäessä.
- Pysyvä poikkeus PEVISA -ohjelmassa on, että ulkomaalaista koiraa voidaan käyttää jalostukseen 2 kertaa ilman että koiralla on PEVISA:n vaatimia terveystarkastuksia.
- Mikäli astutus tapahtuu Suomessa, tulee koiralla olla tehtynä em.terveystutkimukset.

Jälkeläismäärä

- Jalostukseen käytettävän uroksen enimmäismääräksi 10 jälkeläistä.

Lisäksi suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

- Astutushetkellä alle 2-vuotiaita koiria ei tulisi käyttää jalostukseen
- Alle 2- vuotiaana tehty silmätarkastuslausunto on voimassa yhden vuoden.
- Jalostukseen käytettävät koirat tulisi olla luustokuvattu (kynärät, lonkat ja selkä)
- Jalostukseen käytettävällä koiralla tulisi olla suoritettuna jokin luonnetta/käyttäytymistä kuvaava testi. (MH-kuvaus, luonnetesti, käyttäytymisen jalostustarkastus, BH-koe, SmartDog -testi)

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Suositetaan urokselle enimmäismääräksi 10 jälkeläistä eli 2 (enintään 3) pentuetta.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö ja yhdistys neuvoo ulkomaisten koirien hankintaa harkitsevia. Tiedotetaan rodun monimuotoisuuteen liittyvistä asioista, kuten koirien liikakäytön (Matador-jalostus) vaaroista ja haitoista rotupopulaatiolle. Kasvattajia opastetaan tarvittaessa mm. yhdistelmien suunnittelussa. Yhdistys voi järjestää myös asiantuntijaluentoja aiheista, jotka ovat rodussa olennaisia. Rodun harrastajia kannustetaan osallistumaan luonnetta ja käyttäytymistä mittaaviin testeihin tai arviointitilaisuuksiin. Käyttäytymisen jalostustarkastuksia rodun ihanneprofiilin pohjalta hyödynnetään jalostuksen apuna.

Joukkotarkastuksia järjestetään, jotta saadaan harrastajille ja omistajille helpompi mahdollisuus osallistua terveystutkimusten teettämiseen. Yhdistys kehittää kannustimia terveystarkastuksien lisäämiseksi. Jäsenkyselyillä seurataan rodun tilannetta sekä käyttäytymisen, lisääntymisen että terveyden osalta.

Ulkomuodollisten ja rakenteellisten ominaisuuksien säilyttämiseksi järjestetään koulutustilaisuuksia. Ulkomuototuomareiden koulutus ja koearvostelutilaisuuksiin osallistuminen lisää tuomareiden tietoutta terverakenteisesta manssista.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Uhkakuvat	Seuraukset
Suppea geenipooli	Monimuotoisuuden pieneneminen, perinnöllisten sairauksien / vikojen lisääntyminen
Koon kasvu	Rotumääritelmästä poikkeaminen
Liiallisen arkuuden / aggressiivisuuden lisääntyminen	Ongelmat kotona, rodun suosion lasku
Toistaiseksi tuntemattoman perinnöllisen sairauden löytäminen ja yleistyminen	Sairauden yleistyminen, rodun terveystilanteen heikentyminen, rodun suosion lasku

Varautuminen ongelmiin

Ongelma	Suunnitelma
Suppea geenipooli	Jalostustoimikunta kannustaa kasvattajia käyttämään rohkeasti kotikoiria jalostukseen Ulkomaisten, tutkittujen koirien käyttäminen jalostukseen
Koon kasvu	Näyttelytuomareiden koulutus, koirien mittaaminen näyttelyissä. Koulutus ja tiedonjako jalostustoimikunnan toimesta
Liiallisen arkuuden lisääntyminen	Luonteen tärkeyden korostaminen jalostusvalinnoissa. MH-luonnekuvauksen järjestäminen. Koulutus ja ohjeistus jalostustoimikunnan toimesta.
Perinnöllisen sairauden löytyminen	Jalostustoimikunnan ohjeistus ja kannustus, koiria kannattaa tutkia, jotta tällainen sairaus ei pääsisi lisääntymään.

Vahvuudet	Mahdollisuudet
Sopivan kokoinen kotikoiria, joka soveltuu moneen käyttöön, myös kisakoiraksi	Rodun tunnettavuuden lisääntyminen, näyttelyissä ja kisakentillä menestyminen

	loppukilpailuihin asti
Helppohoitoinen turkki	Positiivinen mielikuva helppohoitaisesta turkista ja koirasta, sopii allergikoille (rotuyhdistykselle kerrottujen kokemusten mukaan)
Terveys	Esimerkki hyvinvoivasta rodusta, joka kestää käyttöä ja näyttöä ilman erikoisjärjestelyitä

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Välittömiä toimenpiteitä ohjelman voimaantulon jälkeen:

- PEVISA -ohjelmasta INFO -tilaisuus 2 kertaa ensimmäisen vuoden aikana.

Jatkuvia toimenpiteitä:

- Rotu- ja jalostusneuvonnan antaminen
- Maailmanlaajuisesti yhteydenpito rodun rotujärjestöihin ja rodun terveydentilan seuranta
- Pentuseurantalomake
- Jalostussuosituksista tiedotetaan yhdistyksen kotisivuilla

Vuosittain:

- Erikoisnäyttely
- Ulkomuototuomarien erikoiskoulutus ja koearvostelutilaisuus
- PEVISA- ja vuositilastojen julkaiseminen ja tarvittaessa niiden analysointi
- Jalostustarkastuksen järjestäminen joka toinen vuosi

JTO ohjelmakausittain (5 vuoden välein)

- Terveyskysely
- Luonnekysely

JTO 2031-2035 tulee olemaan uusi ohjelma eikä pelkästään päivitys.

7. LÄHTEET

Lähteet mainittuna teksteissä.

8. LIITTEET